

Bruxelles, 26.6.2024
COM(2024) 270 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

RAPORT DE CONVERGENȚĂ PE 2024

**[elaborat în conformitate cu articolul 140 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea
Uniunii Europene]**

{SWD(2024) 270 final}

1. OBIECTIVUL RAPORTULUI

Euro are vocația de a fi moneda unică a Uniunii Europene în ansamblu. În prezent, este utilizat zilnic de aproximativ 350 de milioane de persoane din 20 de state membre din zona euro. Printre avantajele practice se numără prețuri mai stabile, costuri mai mici de tranzacție pentru persoane fizice și întreprinderi, piețe mai transparente și mai competitive, precum și schimburi comerciale mai intense în interiorul UE și la nivel internațional. Euro este, de asemenea, a doua monedă ca utilizare din lume.

Articolul 140 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE”) prevede ca, cel puțin o dată la doi ani sau la cererea unui stat membru care face obiectul unei derogări¹, Comisia și Banca Centrală Europeană (BCE) să prezinte Consiliului un raport cu privire la progresele înregistrate de statele membre în îndeplinirea obligațiilor privind realizarea uniunii economice și monetare. Cele mai recente rapoarte de convergență ale Comisiei și ale BCE au fost adoptate în iunie 2022.

Raportul de convergență pe 2024 vizează următoarele șase state membre care fac obiectul unei derogări: Bulgaria, Cehia, Polonia, România, Suedia și Ungaria². Documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport oferă o evaluare mai detaliată a stadiului de convergență din aceste state membre³.

Articolul 140 alineatul (1) din TFUE prevede că rapoartele trebuie să includă o examinare a compatibilității legislației naționale, inclusiv a statutului băncilor centrale naționale, cu articolele 130 și 131 din TFUE și cu Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene („statutul SEBC/BCE”). De asemenea, rapoartele trebuie să examineze dacă în statul membru în cauză s-a atins un grad înalt de convergență durabilă, prin referire la îndeplinirea celor patru criterii de convergență (stabilitatea prețurilor, finanțele publice, stabilitatea cursului de schimb și ratele dobânzilor pe termen lung) și luând în considerare și alți factori relevanți pentru integrarea și convergența economică menționați la articolul 140 alineatul (1) ultimul paragraf din TFUE. Cele patru criterii de convergență sunt prezentate pe larg într-un protocol anexat la tratate (Protocolul nr. 13 privind criteriile de convergență).

Evaluarea convergenței cuprinsă în prezentul raport a fost influențată de mai multe șocuri economice majore și de evoluțiile politice din ultimii doi ani. Invadarea pe scară largă a Ucrainei de către Rusia la 24 februarie 2022 și utilizarea ulterioară a energiei ca armă politică au perturbat piața energiei și lanțurile de aprovizionare cu energie la nivel mondial. Prețurile energiei au atins niveluri record în august 2022. Economia UE a dat dovadă de o reziliență remarcabilă în acest mediu dificil. Ea și-a redus cu succes dependența de combustibilii fosili proveniți din Rusia și a limitat impactul negativ asupra activității economice. Cu toate acestea, sub presiunea prețurilor energiei, ale alimentelor și ale altor materii prime, inflația totală în UE a crescut de la an la an atingând un nivel maxim de 11,5 % în octombrie 2022, în timp ce diferențele în materie de inflație între statele membre ale UE au atins, de asemenea, niveluri maxime istorice. Ritmul de creștere al economiei UE a încetinit în 2023, erodarea puterii de cumpărare a gospodăriilor, un mediu extern fragil și înăsprirea condițiilor de finanțare fiind printre factorii care au dus la slăbirea economiei. Pe măsură ce prețurile energiei s-au redresat în urma nivelurilor record atinse, iar înăsprirea politicii monetare a funcționat la nivelul economiei, inflația anuală IAPC a scăzut brusc, ajungând la 2,7 % în mai 2024. De asemenea, creșterea bruscă a prețurilor energiei în 2022 a determinat multe state membre să ia măsuri de sprijin de urgență în domeniul energiei pentru a atenua efectele economice și sociale ale creșterii prețurilor. În 2023, costul aferent deficitului public rezultat în urma aplicării acestor măsuri de urgență este estimat la aproape 1 % din PIB pentru UE în ansamblu, dar se preconizează o reducere considerabilă a măsurilor din domeniul energiei în 2024 (cu 0,8 puncte procentuale, ajungând la 0,2 % din PIB).

În același timp, punerea în aplicare sistematică a Mecanismului de redresare și reziliență (MRR) și a programelor politicii de coeziune continuă să sprijine reformele și investițiile majore într-o gamă largă de domenii de politică din UE, precum și sustenabilitatea finanțelor publice.

¹ Statele membre care încă nu au îndeplinit condițiile necesare pentru adoptarea monedei euro sunt denumite „state membre care fac obiectul unei derogări”. Danemarca a negociat o clauză de neparticipare înainte de adoptarea Tratatului de la Maastricht și nu participă la a treia etapă a uniunii economice și monetare.

² Danemarca nu și-a exprimat intenția de a adopta moneda euro și, prin urmare, nu este inclusă în evaluare.

³ În prezentul raport nu a fost luată în calcul nicio informație ulterioară datei de 18 iunie 2024. Evaluarea convergenței se bazează pe o gamă de indicatori lunari de convergență, care au fost calculați până în mai 2024.

Conceput ca răspuns la consecințele economice și sociale ale pandemiei de COVID-19 și instituit în februarie 2021, MRR este elementul central al NextGenerationEU (NGEU), instrumentul de redresare al UE. De asemenea, s-a dovedit a fi un instrument flexibil, ajutând statele membre să facă față provocărilor și circumstanțelor menționate mai sus. În contextul planului REPowerEU, statele membre au beneficiat de resurse suplimentare prin introducerea unor capitole privind REPowerEU în planurile lor de redresare și reziliență (PRR), inclusiv a unor reforme și investiții care diversifică aprovizionarea cu energie a UE, accelerează tranziția verde și sprijină gospodăriile vulnerabile. Până la începutul lunii iunie 2024, fuseseră plătite 240,3 miliarde EUR pentru îndeplinirea jaloanelor și a țințelor pentru reforme și investiții ambițioase. Modelarea efectuată de către Comisie sugerează că NGEU are potențialul de a crește PIB-ul real al UE cu până la 1,4 % în 2026, ceea ce reprezintă o creștere mai mare comparativ cu scenariul în care nu ar exista NGEU⁴.

Fondurile politicii de coeziune a UE oferă statelor membre 378 de miliarde EUR pentru perioada 2021-2027. Politica de coeziune se axează pe domenii esențiale pentru promovarea convergenței și a competitivității prin investiții pe termen lung, în concordanță cu prioritățile UE. Intervențiile sale vizează în special îmbunătățirea productivității, favorizarea creșterii durabile, stimularea inovării și dezvoltarea competențelor forței de muncă, precum și asigurarea unui acces mai bun la serviciile publice și promovarea integrării pe piața unică prin ameliorarea infrastructurii.

Politica de coeziune are un puternic impact pozitiv asupra structurii economiilor UE. Recentele simulări bazate pe model sugerează că programele corelate din perioadele 2014-2020 și 2021-2027, ar putea crește PIB-ul UE cu aproape 1 % la încheierea punerii lor în aplicare. Politica are un impact deosebit de mare pentru principalii săi beneficiari, sprijinind astfel convergența acestor țări.

Clauza derogatorie generală din Pactul de stabilitate și de creștere a fost dezactivată la sfârșitul anului 2023. În aprilie 2024, Parlamentul European și Consiliul au adoptat actele legislative de reformare a normelor bugetare ale UE⁵. În următoarele luni, statele membre își vor pregăti primele planuri bugetar-structurale pe termen mediu, în care vor prezenta politicile bugetare, structurale și de investiții pentru următorii 4-5 ani. Cadrul reformat promovează sustenabilitatea datoriei și creșterea economică. La 19 iunie 2024, ca parte a pachetului său din primăvara anului 2024 privind semestrul european, Comisia a publicat un raport în temeiul articolului 126 alineatul (3) din TFUE în care evaluează respectarea, în douăsprezece state membre ale UE, inclusiv în Cehia, Ungaria și Polonia⁶, a criteriului deficitului prevăzut în Pactul de stabilitate și de creștere. Pe baza concluziilor raportului său, Comisia a confirmat că, în luna iulie și după examinarea avizului Comitetului economic și financiar, va propune Consiliului să adopte decizii de constatare a existenței unor situații de deficit excesiv pentru statele membre în cazul cărora adoptarea unor astfel de decizii este justificată. Prin urmare, evaluarea criteriului de convergență referitor la situația finanțelor publice cuprinsă în prezentul raport ține seama de concluziile raportului întocmit în temeiul articolului 126 alineatul (3) din TFUE.

Criteriul de convergență

Examinarea **compatibilității legislației naționale**, inclusiv a statutului băncilor centrale naționale ale statelor membre care fac obiectul unei derogări, împreună cu articolul 130 din TFUE și cu obligația de conformitate de la articolul 131 din TFUE, include o evaluare a respectării interdicției de a acorda finanțare monetară (articolul 123 din TFUE) și a interdicției de a aplica accesul preferențial instituțiilor financiare (articolul 124 din TFUE); a concordanței cu obiectivele [articolul 127 alineatul (1) din TFUE] și cu misiunile [articolul 127 alineatul (2) din TFUE] atribuite SEBC, precum și a altor aspecte privind integrarea băncilor centrale naționale în SEBC.

Criteriul stabilității prețurilor este definit la articolul 140 alineatul (1) prima liniuță din TFUE ca fiind „realizarea unui grad înalt de stabilitate a prețurilor; acest lucru rezultă dintr-o rată a inflației apropiată de rata a cel mult trei state membre care au cele mai bune rezultate în materie de stabilitate a prețurilor”.

⁴ Direcția Generală Afaceri Economice și Financiare (DG ECFIN) utilizează un model macroeconomic global numit QUEST pentru a analiza și studia politicile macroeconomice. Pentru informații suplimentare privind rezultatele QUEST în ceea ce privește impactul macroeconomic al MRR, a se vedea https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-research-and-databases/economic-research/macroeconomic-models/quest-macroeconomic-model_en și documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind evaluarea la jumătatea perioadei a MRR.

⁵ JO L, 2024/1264, 30.4.2024; JO L, 2024/1263, 30.4.2024 și JO L, 2024/1265, 30.4.2024.

⁶ România face obiectul unei proceduri aplicabile deficitelor excesive din primăvara anului 2020.

Articolul 1 din Protocolul privind criteriile de convergență prevede că „*criteriul stabilității prețurilor [...] înseamnă că un stat membru are o stabilitate durabilă a nivelului prețurilor și o rată medie a inflației, în cursul unei perioade de un an înaintea examinării, care nu poate depăși cu mai mult de 1,5 % rata inflației a cel mult trei state membre care au înregistrat cele mai bune rezultate în domeniul stabilității prețurilor. Inflația se calculează cu ajutorul indicelui prețurilor de consum pe o bază comparabilă, ținând seama de diferențele dintre definițiile naționale*”.

Criteriul sustenabilității presupune ca rezultatele satisfăcătoare în materie de inflație să fie atribuite evoluției costurilor de producție și a altor factori care influențează prețurile într-un mod structural, și nu influenței unor factori temporari. Prin urmare, analiza convergenței cuprinde o evaluare a factorilor care au un impact asupra perspectivelor inflației și este completată de o trimitere la cele mai recente previziuni ale Comisiei privind inflația⁸. Raportul estimează, de asemenea, probabilitatea ca statul să atingă valoarea de referință în lunile următoare.

Valoarea de referință a inflației a fost calculată ca fiind 4,1 % în mai 2024, Țările de Jos, Italia și Letonia cele trei state membre cu cele mai bune rezultate⁹.

Danemarca, Finlanda și Belgia au fost identificate drept valori aberante, deoarece ratele inflației în aceste țări s-au abătut cu o marjă largă de la media zonei euro și au fost determinate de factori specifici fiecărei țări care le limitează posibilitatea de a juca rolul de valori de referință semnificative pentru alte state membre¹⁰. Acest lucru este în concordanță cu practica anterioară, valori aberante fiind identificate, de asemenea, în rapoartele de convergență din 2004, 2010, 2013, 2014, 2016 și 2022. Valorile aberante sunt identificate pe baza a două criterii combinate: (i) o rată a inflației mult sub media zonei euro și (ii) o rată a inflației determinată de factori specifici fiecărei țări care nu pot fi considerați reprezentativi pentru procesul care determină inflația în zona euro. În rapoartele de convergență anterioare, statele membre cu o rată a inflației cu 1,5 sau mai multe puncte procentuale sub nivelul din zona euro au fost considerate, în general, valori aberante. În mai 2024, ratele medii ale inflației pe 12 luni în Danemarca, Finlanda și Belgia au fost cu 2,3, cu 1,6 și, respectiv, cu 1,5 puncte procentuale sub media zonei euro de 3,4 %.

În plus, rezultatele Danemarcei, Finlandei și Belgiei în materie de inflație au fost determinate de factori specifici fiecărei țări. În cazul Danemarcei, printre factorii specifici țării care au determinat scăderea relativ semnificativă a ratei medii a inflației s-au numărat atenuarea mai rapidă a șocului excepțional al inflației prețurilor energiei decât în zona euro, care s-a datorat în principal faptului că majoritatea contractelor de achiziție de energie electrică din Danemarca au prețuri variabile, care sunt ajustate lunar sau trimestrial. Acest lucru a determinat o propagare mult mai rapidă a scăderii de la prețurile angro ale energiei către prețurile cu amănuntul în Danemarca comparativ cu media zonei euro. O rată foarte scăzută a inflației prețurilor alimentelor și ale produselor industriale neenergetice în comparație cu zona euro a contribuit, de asemenea, la scăderea ratei inflației în Danemarca.

În cazul Finlandei, rata medie a inflației relativ scăzută în comparație cu rata medie a inflației din zona euro în ansamblu său a reflectat o inflație energetică mai scăzută și o ajustare de către Institutul de Statistică al Finlandei a indicelui prețurilor energiei electrice, deoarece creșterea prețurilor a fost luată în considerare în mod eronat de două ori în indice¹¹. Corecția, care a fost introdusă în august 2023, a redus rata inflației IAPC de la an la an cu 0,7 puncte procentuale în luna respectivă. Corecția va continua să reducă în mod artificial inflația IAPC în Finlanda până în iulie 2024. În plus, în Finlanda, rata medie pe 12 luni a inflației IAPC, excluzând prețurile energiei și alimentelor, s-a situat cu mult sub rata corespunzătoare a inflației din zona euro în ansamblu, reflectând o poziție ciclică mult mai slabă și un ritm mai lent de creștere a salariilor comparativ cu zona euro în ansamblu.

⁷ Pentru a evalua stabilitatea prețurilor, inflația se măsoară prin indicele armonizat al prețurilor de consum (IAPC), definit în Regulamentul (UE) 2016/792 al Parlamentului European și al Consiliului.

⁸ Toate previziunile privind inflația și alte variabile cuprinse în prezentul raport sunt preluate din previziunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024. Previziunile se bazează pe un set de ipoteze comune privind variabilele externe, precum și pe o ipoteză a menținerii politicilor curente, însă țin seama și de măsurile cunoscute suficient.

⁹ Rata medie respectivă a inflației pe 12 luni a fost de 2,5 %, 2,6 % și 2,6 %.

¹⁰ În mai 2024, ratele medii ale inflației pe 12 luni în Danemarca, Finlanda și Belgia au fost de 1,1 %, 1,9 %, respectiv 1,9 %, iar cea a zonei euro a fost de 3,4 %.

¹¹ Statistics Finlanda, Adaptarea indicelui prețurilor energiei electrice în versiunile indicelui prețurilor de consum și ale indicelui armonizat al prețurilor de consum pentru august 2023, august 2023. A se vedea <https://stat.fi/en/revisionrelease/clm92f0dg5s810avvk7mlerjj>.

În cazul Belgiei, printre factorii specifici țării care au determinat rata medie a inflației relativ scăzută se numără scăderea prețurilor cu amănuntul ale energiei în 2023. După o propagare rapidă a prețurilor angro excepțional de ridicate ale gazelor și energiei electrice către prețurile cu amănuntul în 2022, inflația în sectorul energetic a scăzut brusc pe parcursul anului 2023. O combinație de mai mulți factori au influențat inflația în sectorul energetic. Prețurile contractelor de achiziție de gaze și energie electrică se bazează, de regulă, pe formule care utilizează viitoarele prețuri ale gazelor și energiei electrice. Acest lucru a determinat o propagare mult mai rapidă a scăderii de la prețurile angro ale energiei către prețurile cu amănuntul în Belgia comparativ cu media zonei euro. Acest efect a fost amplificat (i) de calcularea inflației IAPC pe baza prețurilor noilor contracte și (ii) de noile ponderi IAPC pentru anul 2023, reflectând o creștere puternică a dimensiunii componenteii „energie”, care a amplificat efectul scăderii considerabile a prețurilor energiei asupra inflației IAPC în anul 2023.

La articolul 140 alineatul (1) a doua liniuță din TFUE, **criteriul de convergență care se referă la situația finanțelor publice** este definit ca reprezentând „*caracterul solid al finanțelor publice; acesta rezultă dintr-o situație bugetară care nu cunoaște deficit public excesiv în înțelesul articolului 126 alineatul (6)*”.

În plus, articolul 2 din Protocolul privind criteriile de convergență prevede că acest criteriu înseamnă că „*în momentul examinării, un stat membru nu face obiectul unei decizii a Consiliului menționată la articolul 126 alineatul (6) din tratatul menționat, privind existența unui deficit excesiv în statul membru respectiv*”.

La articolul 140 alineatul (1) a treia liniuță, TFUE definește **criteriul cursului de schimb** ca reprezentând „*respectarea limitelor normale de fluctuație prevăzute de mecanismul cursului de schimb din Sistemul Monetar European, timp de cel puțin doi ani, fără devalorizarea monedei în raport cu moneda euro*”.

Articolul 3 din Protocolul privind criteriile de convergență prevede următoarele: „*Criteriul de participare la mecanismul cursului de schimb al Sistemului Monetar European [...] înseamnă că un stat membru a respectat marjele normale de fluctuație prevăzute de mecanismul cursului de schimb al Sistemului Monetar European, fără să cunoască tensiuni grave cel puțin pe parcursul ultimilor doi ani dinaintea examinării. În special, statul membru nu a devalorizat din proprie inițiativă cursul de schimb central bilateral al monedei sale în raport cu euro pentru aceeași perioadă*”¹².

Perioada de doi ani pentru evaluarea stabilității cursului de schimb în prezentul raport este cuprinsă între 19 iunie 2022 și 18 iunie 2024. Pentru evaluarea criteriului de stabilitate a cursului de schimb, Comisia ia în considerare evoluția unor indicatori auxiliari, cum ar fi evoluția rezervelor valutare și ratele dobânzii pe termen scurt. Aceasta ia în considerare, de asemenea, rolul măsurilor de politică (inclusiv intervențiile pe piața valutară) și asistența financiară internațională (unde este cazul) pentru menținerea stabilității cursului de schimb. Unul dintre statele membre care beneficiază de o derogare evaluată în prezentul raport participă la mecanismul european al cursului de schimb (MCS II) – Bulgaria. Intrarea în MCS II se decide la cererea unui stat membru, și cu acordul tuturor participanților la MCS II¹³. Prezentul raport nu este legat de procesul de intrare în MCS II și nu evaluează capacitatea niciunui stat membru de a adera la MCS II.

Articolul 140 alineatul (1) a patra liniuță din TFUE prevede ca „*caracterul durabil al convergenței atinse de statul membru care face obiectul unei derogări și al participării sale la mecanismul cursului de schimb*” să fie „*[reflectat] în nivelul ratelor dobânzilor pe termen lung*”.

Articolul 4 din Protocolul privind criteriile de convergență prevede, de asemenea, că: „*[c]riteriul de convergență al ratelor dobânzilor [...] în cursul unei perioade de un an înaintea examinării, înseamnă că un stat membru a avut o rată a dobânzii nominală medie pe termen lung care nu poate depăși cu mai mult de două puncte procentuale pe aceea a cel mult trei state membre care au înregistrat cele mai bune rezultate în domeniul stabilității prețurilor. Ratele dobânzilor sunt calculate pe baza obligațiunilor*

¹² În evaluarea conformității cu criteriul cursului de schimb, Comisia examinează dacă cursul de schimb a rămas apropiat de cursul central al MCS II. Motivele aprecierii pot fi luate în considerare conform Declarației comune privind țările care aderă la UE și MCS 2, adoptate de Consiliul ECOFIN în cadrul reuniunii informale desfășurate la 5 aprilie 2003 la Atena.

¹³ Participanții la ERM II sunt miniștrii de finanțe din zona euro, BCE, precum și miniștrii de finanțe și băncile centrale din afara zonei euro care participă la ERM II.

de stat pe termen lung sau a unor titluri comparabile, ținând seama de diferențele dintre definițiile naționale”.

Valoarea de referință a ratei dobânzii a fost calculată la 5,5 % în mai 2024¹⁴.

Articolul 140 alineatul (1) din TFUE impune, de asemenea, luarea în considerare a **altor factori** relevanți pentru integrarea economică și pentru convergență. Printre aceștia se numără integrarea piețelor, evoluția balanțelor de plăți curente și a costurilor unitare ale muncii și a altor indici de prețuri. Acest din urmă aspect este inclus în evaluarea stabilității prețurilor. Factorii suplimentari care trebuie luați în considerare sunt indicatori importanți pentru a stabili dacă un stat membru s-ar integra în zona euro fără dificultăți. De asemenea, aceștia oferă o imagine mai amplă asupra sustenabilității convergenței.

Evaluarea gradului de sustenabilitate a convergenței pentru statele membre care fac obiectul unei derogări, cuprinsă în prezentul raport, se bazează pe previziunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024 și pe orientările de politică furnizate în cadrul semestrului european. Evaluarea se bazează, în special, pe supravegherea bugetară efectuată în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere și al procedurii privind dezechilibrele macroeconomice. Aceasta reflectă, de asemenea, evaluările Comisiei cu privire la riscurile legate de sustenabilitatea finanțelor publice și la cadrele bugetare naționale, precum și cu privire la punerea în aplicare a planurilor de redresare și reziliență.

2. BULGARIA

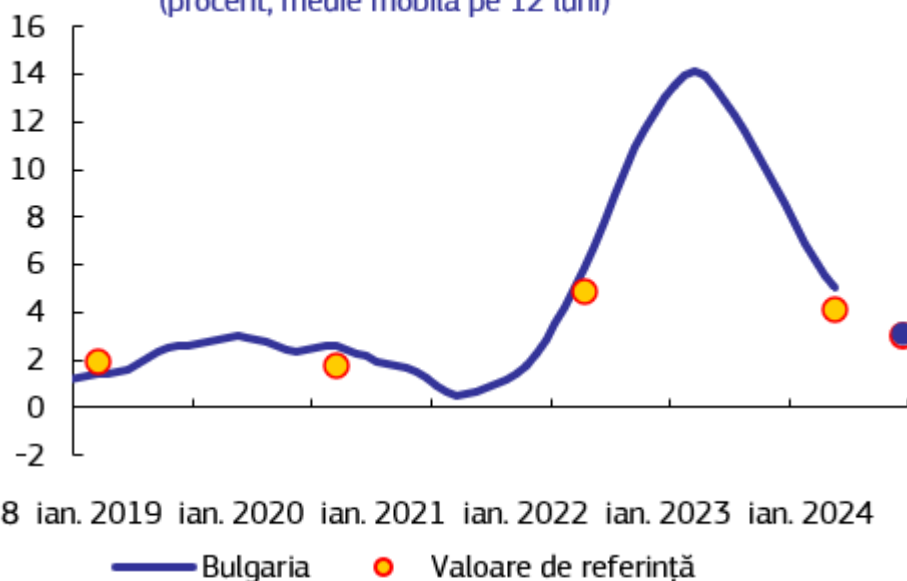
Având în vedere evaluarea privind compatibilitatea juridică și îndeplinirea criteriilor de convergență și luând în considerare factorii relevanți suplimentari, Comisia consideră că Bulgaria nu îndeplinește condițiile pentru adoptarea monedei euro.

Legislația din Bulgaria. Sub rezerva condițiilor și a interpretărilor prevăzute în secțiunea 2.1 din anexa tehnică, Legea privind Bulgarska Narodna Banka (BNB) poate fi considerată **compatibilă** cu dispozițiile relevante ale dreptului Uniunii privind independența băncii centrale, interzicerea finanțării monetare și a accesului privilegiat, precum și integrarea băncii centrale în SEBC la momentul adoptării monedei euro în ceea ce privește sarcinile BNB și misiunile SEBC prevăzute la articolul 127 alineatul (2) din TFUE și la articolul 3 din Statutul SEBC/BCE.

Bulgaria nu îndeplinește criteriul stabilității prețurilor. Rata medie a inflației în Bulgaria pe parcursul perioadei de 12 luni care s-a încheiat în mai 2024 a fost de 5,1 %, peste valoarea de referință de 4,1 %. Comisia estimează că aceasta va rămâne ușor peste valoarea de referință în lunile următoare, dar se preconizează că decalajul se va reduce până la finele anului 2024 sau începutul anului 2025.

¹⁴ Valoarea de referință pentru luna mai 2024 a fost calculată ca media simplă a ratelor medii ale dobânzilor la 12 luni pe termen lung din Țările de Jos (2,8 %), Italia (4,1 %) și Letonia (3,7 %), plus două puncte procentuale.

Graficul 2a: Bulgaria – Criteriul inflației
(procent, medie mobilă pe 12 luni)

ian. 2018 ian. 2019 ian. 2020 ian. 2021 ian. 2022 ian. 2023 ian. 2024

— Bulgaria ● Valoare de referință

Notă: punctele din partea dreaptă a graficului prezintă valoarea de referință previzionată și rata medie a inflației pe 12 luni a Bulgariei în decembrie 2024. Valorile de referință pentru anii 2018, 2020 și 2022 se referă la valorile de referință calculate în rapoartele de convergență anterioare.

Sursa: Eurostat, Previzunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

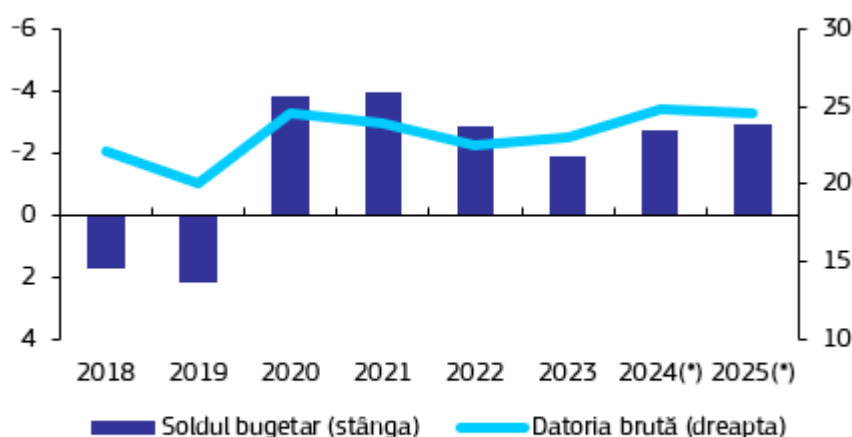
Rata anuală a inflației IAPC în Bulgaria a fost, în medie, de 13,0 % în 2022 și a scăzut la 8,6 % în 2023. Inflația anuală IAPC a crescut de la 12,1 % în aprilie 2022 la 15,6 % în septembrie 2022. Inflația totală s-a stabilizat ulterior la 14,3 % în perioada noiembrie 2022-ianuarie 2023, după care a început să scadă ajungând la 2,7 % în mai 2024. Contribuția directă a prețurilor energiei la inflația totală a crescut inițial în 2022, dar s-a diminuat treptat după mijlocul anului și a devenit negativă începând cu aprilie 2023. Contribuțiile la inflație ale celorlalte componente IAPC au continuat să crească pe parcursul anului 2022. În 2023, scăderea inflației s-a generalizat, o contribuție importantă având-o prețurile alimentelor. Inflația prețurilor în sectorul serviciilor a fost mai persistentă, în pofida scăderii inflației în sectorul transporturilor, al alimentelor și al serviciilor de cazare. De asemenea, sezonul turistic din vara anului 2023, care a generat venituri mai mari decât în mod obișnuit, a oprit temporar procesul dezinflaționist al serviciilor turistice. Ratele anuale ale inflației IAPC în Bulgaria în anii 2022 și 2023 au fost, în medie, mai ridicate decât cele din zona euro în ansamblu.

Potrivit previziunilor economice ale Comisiei din primăvara anului 2024, inflația medie anuală va scădea semnificativ de la 8,6 % în 2023 la 3,1 % în 2024 și va continua să scadă treptat ajungând la 2,6 % în 2025. Se preconizează că inflația totală va scădea pe măsură ce prețurile de import vor exercita o presiune descendentă asupra componentelor „energie”, „alimente” și „produse industriale neenergetice”. Se preconizează, de asemenea, că inflația prețurilor serviciilor va scădea ca urmare a efectelor secundare generate de scăderea prețurilor factorilor de producție și de temperarea preconizată a ritmului de creștere a salariilor. Nivelul relativ scăzut al prețurilor din Bulgaria (aproximativ 55 % din media zonei euro în 2022) indică un potențial de convergență a nivelului prețurilor pe termen lung.

Bulgaria îndeplinește criteriul privind finanțele publice. Bulgaria nu face obiectul unei decizii a Consiliului privind existența unui deficit excesiv. Deficitul public s-a redus cu 1,1 puncte procentuale, ajungând la 2,9 % din PIB în 2022 și a continuat să se reducă până la 1,9 % din PIB în 2023. În 2022, guvernul a introdus un set de măsuri de reducere a deficitului, care includeau și o majorare treptată a accizelor la tutun și a taxelor de drum. Guvernul a adoptat și măsuri de creștere a cheltuielilor, cu efecte care vor fi resimțite în următorul exercițiu financiar, inclusiv majorări ale salariului minim și modificări ale parametrilor politicii în domeniul pensiilor. În plus, unele dintre măsurile esențiale de sprijin legate de pandemia de COVID-19, sprijinul acordat refugiaților ucraineni și măsurile de atenuare

a impactului prețurilor ridicate ale energiei au afectat soldul bugetar în 2022. În 2023, majorările salariilor și ale pensiilor, care fuseseră legiferate în 2022, au început să își producă efectele asupra bugetului, efecte care au fost atenuate prin măsuri de creștere a gradului de colectare a veniturilor și prin eliminarea treptată a măsurilor anterioare de sprijin pentru compensarea prețului energiei. Previziunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024 estimează că soldul bugetului general va scădea până la -2,8 % din PIB în 2024 și va ajunge la -2,9 % din PIB în 2025, în ipoteza menținerii politicilor actuale. Ponderea datoriei publice în PIB a scăzut de la 22,6 % în 2022 la 23,1 % în 2023 și se preconizează că va scădea în continuare la 24,8 % în 2024 și la 24,6 % în 2025. În pofida nivelului scăzut preconizat al datoriei până în 2034 (41 % din PIB), riscurile legate de sustenabilitatea datoriei pentru Bulgaria par a fi medii pe termen mediu. Cu toate acestea, proiecția face obiectul unei incertitudini considerabile. Bulgaria dispune de elementele esențiale pentru un cadru bugetar solid, însă persistă anumite dificultăți în ceea ce privește punerea în aplicare. Bulgaria dispune de un sistem complex de norme bugetare la nivel național și există posibilitatea de a îmbunătăți dimensiunile-cheie, inclusiv mandatul restrâns al Consiliului bugetar.

Graficul 2b: Bulgaria – Soldul bugetului general și datoria publică
Sculă inversată (ca procent din PIB)

(*) Previziunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

Sursa: Eurostat, Previziunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

Bulgaria îndeplinește criteriul cursului de schimb. Bulgaria a intrat în MCS II la 10 iulie 2020 și, la data adoptării prezentului raport, participa la mecanism de aproape patru ani. Leva bulgărească are un curs central de 1,95583 pentru un euro, cu o marjă de fluctuație standard de $\pm 15\%$. Banca Națională a Bulgariei își urmărește obiectivul principal de stabilitate a prețurilor prin intermediul menținerii cursului de schimb ca parte a unui cadru de consiliu monetar. Bulgaria a introdus consiliul monetar în 1997, „ancorând” inițial leva bulgărească de marca germană și, ulterior, de euro. Bulgaria a aderat la MCS II prin actualul său cadru de consiliu monetar, sub forma unui angajament unilateral, neimpunând astfel BCE obligații suplimentare. Cursul de schimb al levei s-a menținut la cursul central al MCS II pe parcursul celor doi ani care fac obiectul prezentei evaluări, fără să existe semne de tensiuni sau de devalorizări față de euro. Alți indicatori, precum evoluțiile rezervelor valutare și ratele dobânzii pe termen scurt, sugerează că percepția investitorilor privind riscurile asociate Bulgariei a rămas favorabilă. Spreadul (negativ) al ratei de referință a dobânzii pe termen scurt din Bulgaria [și anume rata dobânzii de referință pe 3 luni (BIR) față de EURIBOR] a crescut pe tot parcursul anului 2022. Ulterior, acesta s-a redus de la -30 de puncte de bază în decembrie 2022 la 1 punct de bază în aprilie 2024. Un fond considerabil de rezerve oficiale continuă să stea la baza rezilienței regimului de consiliu monetar. Odată cu aderarea la MCS II, Bulgaria s-a angajat să pună în aplicare un set de măsuri de politică (cunoscute sub denumirea de angajamente ulterioare aderării), pentru a se asigura că participarea sa la mecanism este sustenabilă și că Bulgaria atinge un grad ridicat de convergență economică înainte de adoptarea monedei euro. Măsurile vizează patru domenii de politică: (i) sectorul financiar nebanca; (ii) cadrul de insolvență; (iii) cadrul de combatere a spălării banilor și (iv) guvernarea întreprinderilor de stat.

Bulgaria îndeplinește criteriul de convergență a ratelor dobânzii pe termen lung. În perioada de 12 luni care s-a încheiat în mai 2024, rata medie a dobânzii pe termen lung a fost de 4,0 %, sub valoarea de referință de 5,5 %. De la un nivel scăzut înregistrat la începutul anului 2022, rata dobânzii pe termen lung din Bulgaria a crescut treptat. Aceasta a crescut în primele luni ale anului 2022, înainte de a se stabiliza la o marjă îngustă cuprinsă între 1,6 % și 1,9 %, în perioada aprilie 2022-ianuarie 2023. Ulterior, aceasta a crescut din nou substanțial în următoarele două luni. Cu toate acestea, în perioada martie 2023-decembrie 2023, rata dobânzii s-a menținut la o marjă foarte îngustă cuprinsă între 4,0 % și 4,2 %. Spreadul randamentului în raport cu obligațiunea germană de referință s-a menținut în intervalul cuprins între 0,4 % și 0,9 % de la începutul anului 2022 până în februarie 2023, înainte de a crește la un interval cuprins între 1,2 % și 1,9 % în perioada martie 2023-mai 2024.

Comisia a examinat și **alți factori**, inclusiv evoluția balanței de plăți, integrarea piețelor și mediul internațional. Balanța externă a Bulgariei (contul curent și contul de capital combinate) s-a îmbunătățit, ajungând la -0,5 % din PIB în 2022 și la 1,3 % în 2023. Economia Bulgariei este bine integrată cu zona euro, datorită schimburilor comerciale și investițiilor. Factorii selectați privind mediul instituțional arată că Bulgaria înregistrează rezultate mai slabe decât multe dintre statele membre din zona euro. Provocările sunt legate în special de statul de drept, de corupție și de eficacitatea administrației publice. Cu toate acestea, în contextul participării sale la MCS II și în conformitate cu planul său de redresare și reziliență (PRR), Bulgaria ia măsuri pentru îmbunătățirea cadrului instituțional și a mediului de afaceri, inclusiv în cele patru domenii vizate de angajamentele ulterioare aderării la MCS II. Sectorul financiar din Bulgaria este mai mic și mai puțin dezvoltat decât în zona euro. Acesta este dominat de sectorul bancar, care este bine integrat în sectorul financiar din zona euro (în special datorită ponderii ridicate a participațiilor investitorilor străini). Finanțarea bazată pe piață mai puțin dezvoltată se reflectă în piețele foarte mici ale titlurilor de capital și datoriei sectorului privat. Continuarea măsurilor de politică și un mediu macroeconomic favorabil au redus riscurile și vulnerabilitățile sectorului financiar. În contextul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice, Comisia a concluzionat, în Raportul său privind mecanismul de alertă pentru 2024, că nu este necesară efectuarea unei analize aprofundate pentru Bulgaria.

Planul de redresare și reziliență (PRR) al Bulgariei include măsuri menite să abordeze o serie de provocări structurale, în sinergie cu alte fonduri ale UE, inclusiv cu fondurile politicii de coeziune, pentru a stimula competitivitatea și creșterea durabilă, precum și pentru a reduce disparitățile teritoriale și sociale din țară. Bulgaria beneficiază de finanțare sub formă de granturi în cadrul MRR în valoare de 5,7 miliarde EUR pentru perioada 2021-2026. La 16 decembrie 2022, Bulgaria a prezentat două cereri de plată care presupun o plată în valoare totală de 1,37 miliarde EUR. Bulgaria se confruntă cu întârzieri semnificative în ceea ce privește punerea în aplicare a planului de redresare și reziliență. Bulgaria nu a implementat încă reforme și investiții majore pentru decarbonizarea sectorului energetic, nici reforme esențiale pentru mediul de afaceri în domeniul statului de drept, al combaterii corupției, al guvernantei întreprinderilor de stat și al achizițiilor publice.

Bulgaria beneficiază de finanțare din partea politicii de coeziune în valoare de 10,7 miliarde EUR pentru perioada 2021-2027. Finanțarea politicii de coeziune urmărește în special să sprijine în continuare competitivitatea Bulgariei, tranziția verde, inclusiv independența energetică, tranziția justă și reziliența la schimbările climatice, precum și convergența socială ascendentă, inclusiv prin abordarea deficitului de forță de muncă, prin dezvoltarea în continuare a sistemelor educaționale și de formare și prin creșterea gradului de incluziune a acestora pentru grupurile defavorizate. Deși Bulgaria a înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a politicii de coeziune, există în continuare provocări.

3. CEHIA

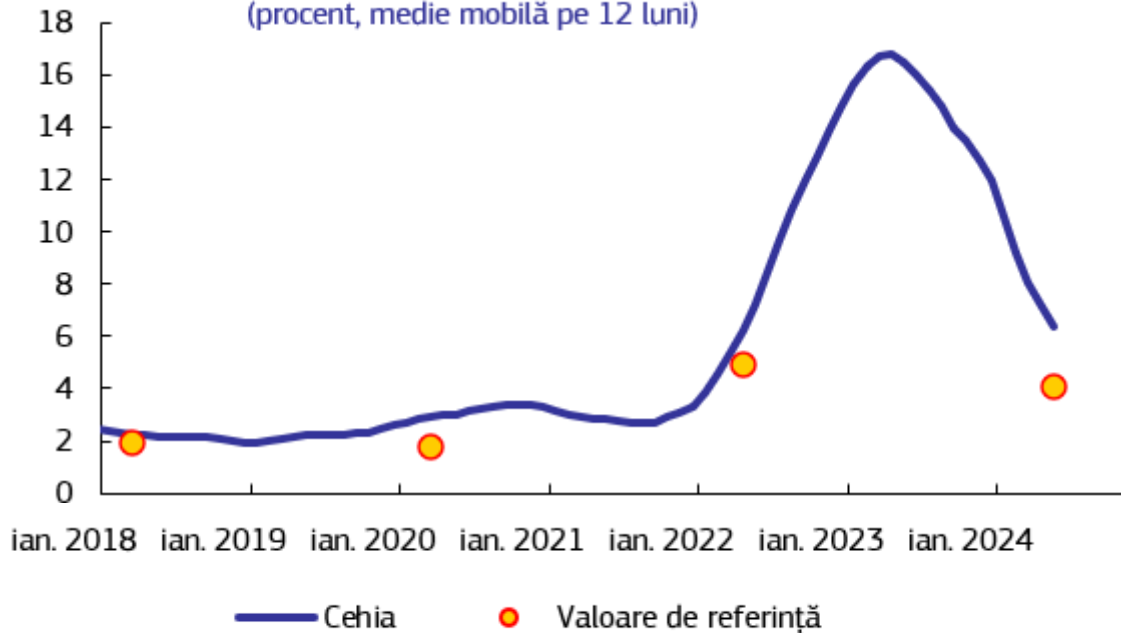
Având în vedere evaluarea privind compatibilitatea juridică și îndeplinirea criteriilor de convergență și luând în considerare factorii relevanți suplimentari, Comisia a ajuns la concluzia că Cehia nu îndeplinește condițiile pentru adoptarea monedei euro.

Legislația din Cehia – în special Legea nr. 6/1993 a Consiliului Național Ceh privind Česká národní banka („Legea privind ČNB”) – **nu este pe deplin compatibilă** cu cerințele prevăzute la articolul 131 din TFUE. Incompatibilitățile se referă la independența băncii centrale și la integrarea băncii centrale în SEBC în momentul adoptării monedei euro în ceea ce privește obiectivele ČNB și misiunile SEBC prevăzute la articolul 127 alineatul (2) din TFUE și la articolul 3 din statutul SEBC/BCE. În plus, Legea

privind ČNB cuprinde și unele imperfecțiuni legate de interzicerea finanțărilor monetare și de misiunile SEBC.

Cehia nu îndeplinește criteriul stabilității prețurilor. Rata medie a inflației în Cehia pe parcursul perioadei de 12 luni care s-a încheiat în mai 2024 a fost de 6,3 %, mult peste valoarea de referință de 4,1 %. Se estimează că în lunile următoare aceasta va fi sub valoarea de referință.

Graficul 3a: Cehia – Criteriul inflației
(procent, medie mobilă pe 12 luni)

Notă: punctele din partea dreaptă a graficului prezintă valoarea de referință previzionată și rata medie a inflației pe 12 luni a Cehiei în decembrie 2024. Valorile de referință pentru anii 2018, 2020 și 2022 se referă la valorile de referință calculate în rapoartele de convergență anterioare.

Sursa: Eurostat, Previzunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

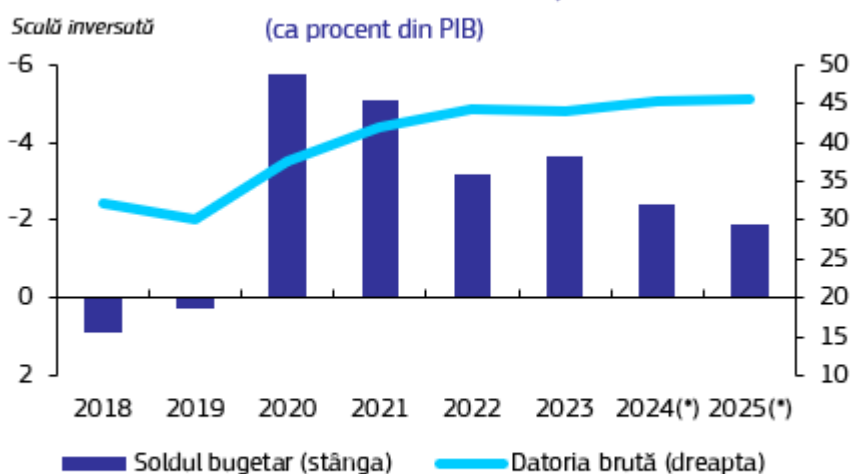
Inflația anuală IAPC în Cehia a fost, în medie, de 12,0 % în 2023, în scădere de la 14,8 % în 2022. Ratele ridicate ale inflației din 2022 și 2023 au fost determinate în principal de creșterea prețurilor energiei și alimentelor, declanșată de invadarea pe scară largă a Ucrainei de către Rusia și de blocajele în aprovizionare. Inflația anuală IAPC a atins un nivel maxim de 19,1 % în ianuarie 2023 și a scăzut treptat pe parcursul anului datorită stabilizării prețurilor energiei și alimentelor în a doua jumătate a anului 2023. Prețurile ridicate ale materiilor prime au avut, de asemenea, efecte de propagare asupra ratei inflației vizând alte categorii de bunuri din structura IAPC, care au înregistrat, de asemenea, ritmuri de creștere ridicate. Inflația totală a scăzut la 7,6 % în decembrie 2023 și a continuat să scadă în primele cinci luni ale anului 2024, ajungând la 2,8 % în mai 2024. Ratele anuale ale inflației IAPC în Cehia în anii 2022 și 2023 au fost, în medie, mai ridicate decât cele din zona euro în ansamblu.

Potrivit previziunilor economice ale Comisiei din primăvara anului 2024, inflația medie anuală IAPC va scădea la 2,5 % în 2024 și la 2,2 % în 2025. Scăderea semnificativă preconizată în comparație cu anii 2022 și 2023 este atribuită scăderii prețurilor de pe piața angro a energiei și a alimentelor, combinată cu o redresare foarte modestă a cererii interne. Nivelul relativ scăzut al prețurilor din Cehia (aproximativ 80 % din media zonei euro în 2022) indică în continuare un potențial de convergență suplimentară a nivelului prețurilor pe termen lung.

Raportul Comisiei întocmit în temeiul articolului 126 alineatul (3) concluzionează că Cehia îndeplinește criteriul deficitului prevăzut în Pactul de stabilitate și de creștere. La 19 iunie 2024, Comisia a adoptat un raport în temeiul articolului 126 alineatul (3) din TFUE. În raport a fost analizată situația bugetară a Cehiei, întrucât deficitul său public în 2023 a depășit valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat. Raportul a concluzionat că Cehia nu îndeplinește criteriul deficitului prevăzut în Pactul de stabilitate și de creștere, având în vedere factorii relevanți prezentați

de Cehia. Având în vedere că, în 2023, deficitul său public a depășit cu mult valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat, iar depășirea valorii de referință prevăzută în tratat nu este considerată excepțională, în 2024, Cehia a luat măsuri de consolidare care ar trebui să se traducă printr-o reducere de la an la an a deficitului cu mult sub valoarea de 3 % din PIB în 2024. Comisia a concluzionat că nu va propune deschiderea procedurii aplicabile deficitelor excesive. Deficitul public a fost de 3,2 % din PIB în 2022 și de 3,7 % din PIB în 2023, depășind valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat. Potrivit previziunilor economice ale Comisiei din primăvara anului 2024, deficitul public va scădea la 2,4 % din PIB în 2024, reflectând în principal întreruperea măsurilor de sprijin de urgență în domeniul energiei. De asemenea, se preconizează că acesta va scădea la 1,9 % din PIB în 2025, în ipoteza menținerii politicilor actuale. Ponderea datoriei publice în PIB a scăzut de la aproximativ 44,2 % în 2022 la 44,0 % în 2023, dar se preconizează că va crește la 45,2 % în 2024 și la 45,5 % în 2025. Riscurile legate de sustenabilitatea datoriei pentru Cehia par a fi medii pe termen mediu. Se preconizează că datoria publică va crește ușor de la aproximativ 45 % din PIB în 2024 la aproximativ 48 % în 2034.

Graficul 3b: Cehia – Soldul bugetului general și datoria publică

(*) Previziunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

Sursa: Eurostat, Previziunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

Cehia nu îndeplinește criteriul cursului de schimb. Coroana cehă nu participă la MCS II. De la sfârșitul anilor 1990, ČNB a aplicat un cadru explicit de țintire a inflației, combinat cu un regim de flotare a cursului de schimb care permite băncii centrale să intervină pe piața valutară. După o perioadă de stabilitate relativă în perioada 2018-2019, coroana cehă a înregistrat o volatilitate semnificativă în perioada ulterioară pandemiei de COVID-19. Aceasta s-a depreciat semnificativ în 2020, ca urmare a unei încetiniri a creșterii economice mai pronunțate decât se preconizase. Ulterior, a urmat o tendință de apreciere moderată până la începutul anului 2022. Presiunile de depreciere în urma invadării pe scară largă a Ucrainei de către Rusia au declanșat intervenții de stabilizare ale ČNB pe piața valutară în perioada mai-octombrie 2022. Ulterior, coroana cehă și-a reluat tendința de apreciere anterioară până în aprilie 2023, după care s-a depreciat până la niveluri apropiate de cele înregistrate anterior pandemiei, ca urmare a așteptărilor pieței cu privire la o reducere a ratelor dobânzii. În mai 2024, coroana cehă a fost cu aproximativ 0,3 % mai slabă față de euro decât fusese cu doi ani înainte. Diferențialul ratei dobânzii pe termen scurt în raport cu zona euro a crescut semnificativ pe tot parcursul anului 2022, ajungând la 720 de puncte de bază în iulie 2022, reflectând înăsprirea timpurie a politicii monetare de către ČNB ca răspuns la nivelurile ridicate ale inflației și la deprecierea monedei. Spreadul pe termen scurt a scăzut considerabil în 2023 și la începutul anului 2024 și s-a situat la aproximativ 140 de puncte de bază în mai 2024.

Cehia îndeplinește criteriul de convergență a ratelor dobânzii pe termen lung. În perioada de 12 luni care s-a încheiat în mai 2024, rata medie a dobânzii pe termen lung a fost de 4,2 %, sub valoarea de referință de 5,5 %. Rata dobânzii pe termen lung în Cehia a crescut în prima jumătate a anului 2022 și a atins un nivel maxim de 5,1 % în iunie 2022. Ulterior, a scăzut treptat, ajungând la 4 % în decembrie 2023, pe fondul unei scăderi rapide a inflației. Rata dobânzii pe termen lung a ajuns

la 4,2 % în mai 2024, spreadul în raport cu obligațiunea germană de referință fiind aproape de 164 de puncte de bază.

Comisia a examinat și **alți factori**, inclusiv evoluția balanței de plăți, integrarea piețelor și mediul internațional. Balanța externă a Cehiei (contul curent și contul de capital combinate) s-a îmbunătățit, ajungând la 0,5 % din PIB în 2023. Economia Cehiei este foarte bine integrată cu zona euro datorită schimburilor comerciale și investițiilor. Indicatorii selectați privind mediul instituțional arată că Cehia înregistrează un punctaj mai mare decât media celor cinci state membre din zona euro cu cele mai scăzute punctaje, în special în ceea ce privește indicatorii care măsoară calitatea cadrului de reglementare, statul de drept, controlul corupției, eficacitatea administrației publice, stabilitatea politică și lipsa violențelor. Sectorul financiar din Cehia este mai mic și mai puțin dezvoltat decât în zona euro. Finanțarea bazată pe piață este mai puțin dezvoltată, ceea ce se reflectă în piețele foarte mici ale titlurilor de capital și datoriei sectorului privat. Sectorul bancar din Cehia este foarte bine integrat în sistemul financiar al zonei euro, în special datorită ponderii ridicate a participațiilor investitorilor străini în bănci. În contextul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice, Comisia a concluzionat, în Raportul său privind mecanismul de alertă pentru 2024, că nu este necesară efectuarea unei analize aprofundate pentru Cehia.

Planul de redresare și reziliență (PRR) al Cehiei include măsuri menite să abordeze o serie de provocări structurale, în sinergie cu alte fonduri ale UE, inclusiv cu fondurile politicii de coeziune, pentru a stimula competitivitatea și creșterea durabilă, precum și pentru a reduce disparitățile teritoriale și sociale din țară. Cehia beneficiază de finanțare sub formă de granturi în valoare de 8,4 miliarde EUR și sub formă de împrumuturi în valoare de 818 milioane EUR în cadrul MRR pentru perioada 2021-2026. La 2 aprilie 2024 Cehia a prezentat două cereri de plată care presupun o plată în valoare totală de 2,69 miliarde EUR. Pentru a-și îndeplini angajamentele asumate în cadrul planului până în august 2026, este esențial ca Cehia să elimine întârzierile emergente și să-și consolideze totodată capacitatea de absorbție. Capacitatea de absorbție este afectată de capacitățile administrative limitate ale unora dintre organismele de punere în aplicare și poate fi observată în special în domenii în care este nevoie de expertiză suplimentară, cum ar fi tranziția digitală și tranziția verde.

Cehia beneficiază de finanțare din partea politicii de coeziune în valoare de 21,1 miliarde EUR pentru perioada 2021-2027. Finanțarea din cadrul politicii de coeziune vizează în special acordarea de sprijin suplimentar pentru sporirea competitivității Cehiei, prin facilitarea adaptării la era digitală și la tranziția verde, care include creșterea eficienței energetice, energia din surse regenerabile și tranziția justă, și prin oferirea de sprijin lucrătorilor și întreprinderilor pentru a se adapta la aceste schimbări.

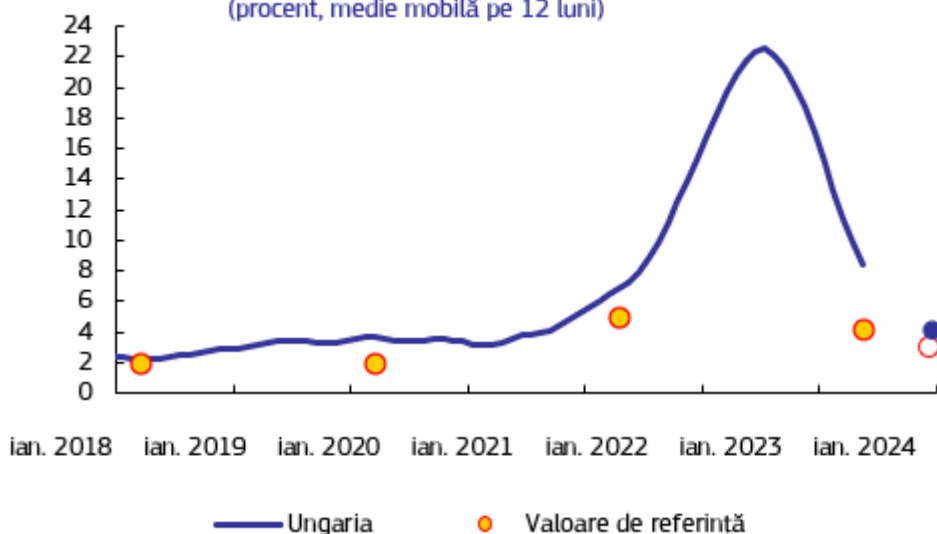
4. UNGARIA

Având în vedere evaluarea privind compatibilitatea juridică și îndeplinirea criteriilor de convergență și luând în considerare factorii relevanți suplimentari, Comisia consideră că Ungaria nu îndeplinește condițiile pentru adoptarea monedei euro.

Legislația din Ungaria – în special Legea privind Banca Națională a Ungariei (*Magyar Nemzeti Bank* – MNB) – nu este pe deplin compatibilă cu cerințele prevăzute la articolul 131 din TFUE. Incompatibilitățile vizează, în special, independența MNB, interzicerea finanțărilor monetare și integrarea băncii centrale în SEBC în momentul adoptării monedei euro, în ceea ce privește misiunile SEBC prevăzute la articolul 127 alineatul (2) din TFUE și la articolul 3 din statutul SEBC/BCE. În plus, Legea privind MNB cuprinde și alte imperfecțiuni legate de independența băncii centrale și de integrarea MNB în SEBC.

Ungaria nu îndeplinește criteriul stabilității prețurilor. În Ungaria, rata medie a inflației pe parcursul perioadei de 12 luni care s-a încheiat în mai 2024 a fost de 8,4 %, mult peste valoarea de referință de 4,1 %. Se estimează că în lunile următoare aceasta se va menține peste valoarea de referință.

Graficul 4a: Ungaria – Criteriul inflației
(procent, medie mobilă pe 12 luni)

Notă: punctele din partea dreaptă a graficului prezintă valoarea de referință previzionată și rata medie a inflației pe 12 luni a Ungariei în decembrie 2024. Valorile de referință pentru anii 2018, 2020 și 2022 se referă la valorile de referință calculate în rapoartele de convergență anterioare.

Sursa: Eurostat, Previzunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

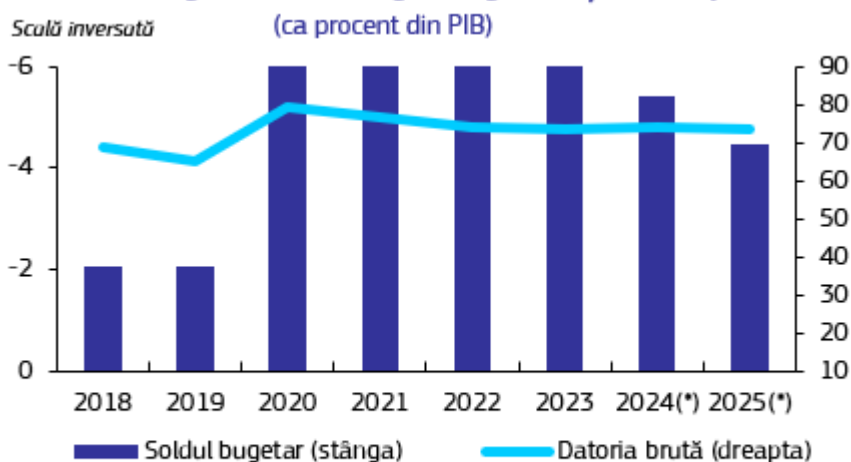
Inflația anuală IAPC în Ungaria a crescut în 2022 și 2023 la 15,3 % și, respectiv, 17,0 %. În special, inflația anuală IAPC a crescut de la 10,9 % în mai 2022 la 26,2 % în ianuarie 2023. Ulterior a scăzut rapid la 3,7 % în ianuarie 2024. Creșterea inflației în 2022 a fost determinată în principal de evoluția prețurilor energiei și ale alimentelor, de deprecierea forintului și de creșterea puternică a cererii până la jumătatea anului 2022. Intervențiile guvernului în ceea ce privește prețurile de consum ale energiei și ale anumitor produse alimentare au afectat, de asemenea, în mod semnificativ profilul inflației. Inflația era de 3,9 % în mai 2024. Ratele anuale ale inflației IAPC în Ungaria în anii 2022 și 2023 au fost, în medie, mai ridicate decât cele din zona euro în ansamblu.

Potrivit previziunilor economice ale Comisiei din primăvara anului 2024, inflația anuală IAPC va scădea la 4,1 % în 2024 și la 3,7 % în 2025, după ce propagarea creșterilor prețurilor materiilor prime către prețurile de consum se va încheia. Nivelul relativ scăzut al prețurilor din Ungaria (aproximativ 64 % din media zonei euro în 2022) indică un potențial de convergență suplimentară a nivelului prețurilor pe termen lung.

Raportul Comisiei întocmit în temeiul articolului 126 alineatul (3) concluzionează că, după examinarea avizului Comitetului economic și financiar, Comisia intenționează să recomande deschiderea unei proceduri aplicabile deficitelor excesive pentru Ungaria și să propună Consiliului să adopte, în temeiul articolului 126 alineatul (6), o decizie de constatare a existenței unui deficit excesiv. La 19 iunie 2024, Comisia a adoptat un raport în temeiul articolului 126 alineatul (3) din TFUE. În raport a fost analizată situația bugetară a Ungariei, întrucât deficitul său public în 2023 a depășit valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat. Raportul a concluzionat că în 2023 deficitul public a depășit cu mult valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat. Depășirea valorii de referință prevăzută în tratat nu a fost considerată excepțională și nu se preconiza că va fi temporară. Deficitul public a fost de 6,2 % din PIB în 2022 și de 6,7 % din PIB în 2023, depășind valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat. Potrivit previziunilor economice ale Comisiei din primăvara anului 2024, deficitul public va scădea la 5,4 % din PIB în 2024, reflectând creșterea puternică a veniturilor fiscale, subvențiile preconizate mai mici acordate operatorilor de servicii de utilități publice și o scădere a investițiilor publice. Se preconizează că acesta va scădea în continuare la 4,5 % din PIB în 2025, în ipoteza menținerii politicilor actuale. Ponderea datoriei publice în PIB a scăzut de la aproximativ 74,1 % în 2022 la 73,5 % în 2023. Se preconizează că aceasta va crește la 74,3 % în 2024, dar apoi va scădea din nou la 73,8 % în 2025. Riscurile legate de sustenabilitatea datoriei pentru Ungaria par medii pe termen mediu. Se preconizează că datoria publică va crește ușor, de la aproximativ 74 % în 2024 la aproximativ 78 % din PIB în 2034. Gradul de conformitate al cadrului bugetar al Ungariei cu cerințele juridice ale UE a

început treptat să se îmbunătățească, însă fără să promoveze transparența și o orientare bugetară prudentă. Cadrul bugetar pe termen mediu al țării ar putea fi mai strict din punct de vedere juridic pentru bugetele naționale, iar rolul Consiliului Bugetar al Ungariei ar putea fi consolidat.

Graficul 4b: Ungaria – Soldul bugetului general și datoria publică

(*) Previiziunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

Sursa: Eurostat, Previiziunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

Ungaria nu îndeplinește criteriul cursului de schimb. Forintul maghiar nu participă la MCS II. Ungaria aplică un regim de flotare a cursului de schimb, care permite băncii centrale să intervină pe piața valutară. Per ansamblu, forintul s-a depreciat față de euro în 2022 și în 2023 în contextul unor fluctuații semnificative ale cursului de schimb. Invadarea pe scară largă a Ucrainei de către Rusia a declanșat o etapă de depreciere puternică, care a fost urmată de o redresare parțială după încheierea anului 2022. Forintul a început să se deprecieze din nou în a doua jumătate a anului 2023. În aprilie 2024, forintul a fost cu aproximativ 0,7 % mai slab față de euro decât fusese cu doi ani înainte. Diferențialul ratelor dobânzilor pe termen scurt în raport cu zona euro a crescut semnificativ pe parcursul anului 2022, ajungând la 1 400 de puncte de bază, deoarece politica monetară a reacționat la creșterea inflației și la deprecierea monedei mult mai puternic decât în zona euro. Spreadul pe termen scurt a scăzut considerabil în 2023 și la începutul anului 2024, dar a rămas ridicat la 343 de puncte de bază în mai 2024.

Ungaria nu îndeplinește criteriul de convergență a ratelor dobânzii pe termen lung. În perioada de 12 luni care s-a încheiat în mai 2024, rata medie a dobânzii pe termen lung a fost de 6,8 %, peste valoarea de referință de 5,5 %. Rata dobânzii pe termen lung în Ungaria a crescut brusc în 2022, reflectând creșterea rapidă a inflației, înăsprirea politicii monetare și creșterea aversiunii față de risc ca urmare a invadării pe scară largă a Ucrainei de către Rusia. Rata dobânzii a atins un nivel maxim de 10,2 % în octombrie 2022, dar apoi a început să scadă pe fondul scăderii inflației și al relaxării politicii monetare. Spreadul ratei dobânzii pe termen lung în raport cu obligațiunea germană de referință a crescut substanțial în 2022 și a atins un nivel maxim de aproximativ 800 de puncte de bază în octombrie, reflectând o inflație semnificativ mai mare și rate ale dobânzii de politică monetară din Ungaria, precum și un risc suveran mai ridicat în contextul apariției unor dezechilibre macroeconomice, după cum o demonstrează creșterea marjelor instrumentelor de tipul credit default swap. Pe măsură ce inflația a scăzut rapid și a început să converge cu cea din zona euro, spreadul ratei dobânzii pe termen lung s-a diminuat substanțial pe fondul relaxării politicii monetare în 2023. Rata dobânzii pe termen lung în Ungaria a crescut în primele cinci luni ale anului 2024, ajungând la 6,8 % în mai 2024. Spreadul pe termen lung în raport cu obligațiunea germană de referință a fost de 427 de puncte de bază în luna respectivă, în scădere de la 806 puncte de bază în octombrie 2022.

Comisia a examinat și **alți factori**, inclusiv evoluția balanței de plăți, integrarea piețelor și mediul internațional. Soldul extern s-a îmbunătățit substanțial de la -6,2 % din PIB în 2022 la 1,2 % în 2023, pe măsură ce cererea internă și prețurile la energie au scăzut. Economia Ungariei este foarte bine integrată cu zona euro, datorită schimburilor comerciale și investițiilor. Indicatorii selectați privind mediul instituțional arată că Ungaria înregistrează rezultate mai slabe decât multe dintre statele membre din zona euro, în special în ceea ce privește indicatorii care măsoară participarea și

răspunderea, calitatea cadrului de reglementare și controlul corupției. De asemenea, Ungaria înregistrează rezultate mai slabe decât media zonei euro în ceea ce privește eficacitatea administrației publice și statul de drept. Sistemul financiar al Ungariei se caracterizează printr-o prezență masivă a holdingurilor străine care nu realizează nicio intermediere financiară în economia națională. Cu excepția acestora, sistemul financiar al Ungariei este mai puțin dezvoltat decât în zona euro. Sectorul bancar din Ungaria are o pondere mare și relativ stabilă în sectorul financiar și este bine integrat în sistemul financiar al zonei euro datorită unei ponderi relativ ridicate a participațiilor investitorilor străini. Piețele titlurilor de capital și datoriilor sunt mici și relativ mai puțin dezvoltate. În contextul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice, Comisia a concluzionat, în Raportul său privind mecanismul de alertă pentru 2024, că un bilanț aprofundat este justificat în cazul Ungariei. În urma bilanțului aprofundat, Comisia a concluzionat că Ungaria se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Vulnerabilitățile sunt legate de presiunile puternice asupra prețurilor și costurilor, de nevoile de finanțare publică și externă, precum și de prețurile locuințelor.

Planul de redresare și reziliență (PRR) al Ungariei include măsuri menite să abordeze o serie de provocări structurale, în sinergie cu alte fonduri ale UE, inclusiv cu fondurile politicii de coeziune, pentru a stimula competitivitatea și creșterea durabilă, precum și pentru a reduce disparitățile teritoriale și sociale din țară. Ungaria beneficiază de finanțare din cadrul MRR în valoare de 10,4 miliarde EUR pentru perioada 2021-2026. Punerea în aplicare a planului de redresare și reziliență al Ungariei se confruntă cu întârzieri semnificative. Până în prezent, Ungaria nu a prezentat nicio cerere de plată. Provocările structurale legate de punerea în aplicare a măsurilor necesare pentru a asigura protecția intereselor financiare ale UE impun acțiuni rapide pentru a asigura finalizarea la timp a reformelor și investițiilor.

Ungaria beneficiază de finanțare din partea politicii de coeziune în valoare de 21,7 miliarde EUR pentru perioada 2021-2027. Finanțarea politicii de coeziune urmărește să sprijine în continuare competitivitatea Ungariei, inclusiv inovarea și adoptarea tehnologiilor avansate, tranziția verde și convergența socială ascendentă, inclusiv prin combaterea sărăciei și dezvoltarea sistemelor de educație și a competențelor. Deși Ungaria a înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a politicii de coeziune, există în continuare provocări și persistă unele disparități sociale și regionale semnificative.

5. POLONIA

Având în vedere evaluarea sa privind compatibilitatea juridică și îndeplinirea criteriilor de convergență și luând în considerare factorii relevanți suplimentari, Comisia consideră că Polonia nu îndeplinește condițiile pentru adoptarea monedei euro.

Legislația din Polonia – în special Legea privind Narodowy Bank Polsk (Legea privind NBP) și Constituția Republicii Polone – **nu este pe deplin compatibilă** cu cerințele prevăzute la articolul 131 din TFUE. Incompatibilitățile vizează independența băncii centrale, interzicerea finanțărilor monetare și integrarea băncii centrale în SEBC în momentul adoptării monedei euro. În plus, Legea privind NBP include și anumite imperfecțiuni legate de independența băncii centrale și de integrarea NBP în SEBC la momentul adoptării monedei euro, în ceea ce privește obiectivele NBP și misiunile SEBC prevăzute la articolul 127 alineatul (2) din TFUE și la articolul 3 din statutul SEBC/BCE.

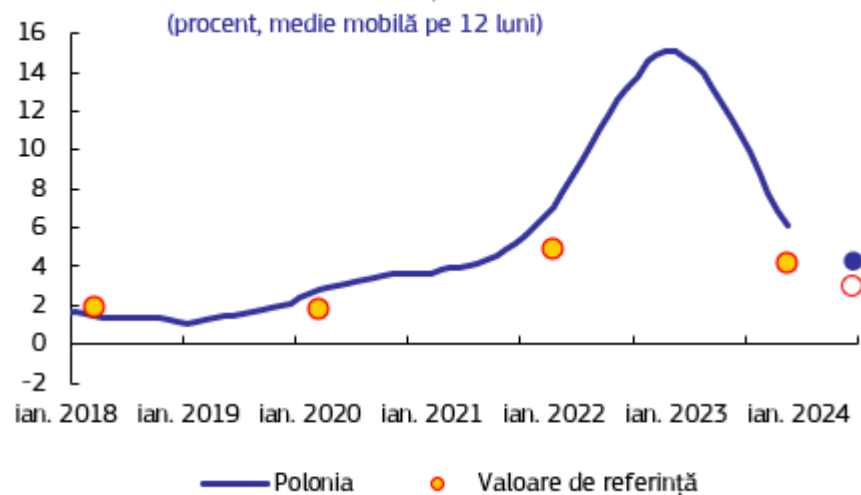
Polonia nu îndeplinește criteriul stabilității prețurilor. În Polonia, rata medie a inflației pe parcursul perioadei de 12 luni care s-a încheiat în mai 2024 a fost de 6,1 %, mult peste valoarea de referință de 4,1 %. Se estimează că în lunile următoare aceasta se va menține peste valoarea de referință.

Polonia a înregistrat o creștere semnificativă și generalizată a inflației anuale IAPC în 2022, urmată de un proces de dezinflație rapidă în a doua jumătate a anului 2023. În ansamblu, inflația totală a fost, în medie, de 13,2 % în 2022 și de 10,9 % în 2023. În 2022, inflația a fost determinată de creșterea prețurilor energiei și alimentelor, precum și de accelerarea inflației IAPC, excluzând prețurile energiei și alimentelor. Prețurile de consum ale energiei și alimentelor au crescut în pofida unor măsuri guvernamentale semnificative care vizau stoparea creșterii prețurilor energiei și scăderea TVA-ului pentru anumite produse alimentare (ambele măsuri au fost introduse la începutul anului). Inflația anuală a atins un nivel maxim de 17,2 % în februarie 2023 și a scăzut treptat la 6,2 % până la

sfârșitul anului 2023, pe fondul atenuării presiunilor asupra prețurilor energiei și alimentelor. Aceasta a continuat să scadă în primele trei luni ale anului 2024, dar expirarea cotei zero de TVA pentru alimente a dus la creșterea inflației IAPC în aprilie. În anii 2022 și 2023, rata anuală a inflației IAPC în Polonia a fost în mod constant mai ridicată decât în zona euro.

Potrivit previziunilor economice ale Comisiei din primăvara anului 2024, inflația anuală IAPC va fi, în medie, de 4,3 % în 2024 și de 4,2 % în 2025. Se preconizează că procesul dezinflaționist va continua, dar inflația va rămâne ridicată din cauza deblocării treptate a prețurilor energiei (se presupune că prețurile energiei la nivel mondial vor continua să scadă). Se estimează că relaxarea politicii monetare din lunile septembrie și octombrie 2023 va avea un efect întârziat asupra inflației și ar putea determina o creștere a prețurilor în perioada 2024-25. Perspectivele inflației rămân incerte din cauza riscurilor de evoluție negativă generate de cererea internă sub așteptări, precum și a tensiunilor de pe piața muncii. Nivelul relativ scăzut al prețurilor din Polonia (aproximativ 57 % din media zonei euro în 2022) indică un potențial de convergență a nivelului prețurilor pe termen lung.

Graficul 5a: Polonia – Criteriul inflației

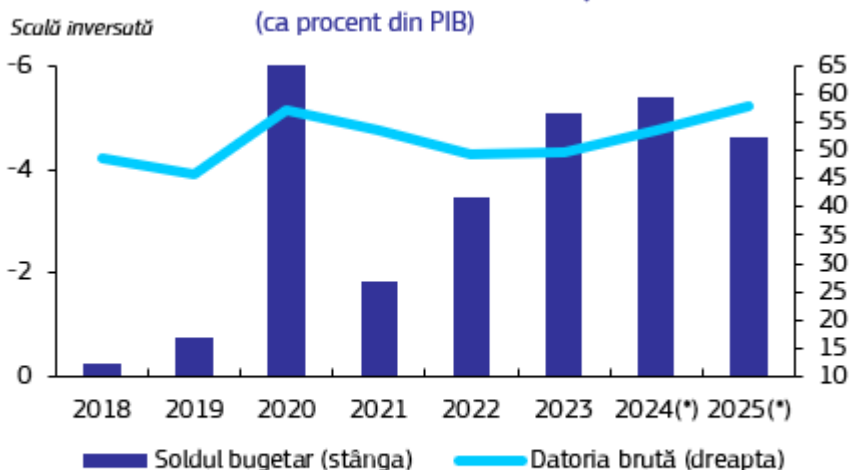

Notă: punctele din partea dreaptă a graficului prezintă valoarea de referință previzionată și rata medie a inflației pe 12 luni a Poloniei în decembrie 2024. Valorile de referință pentru anii 2018, 2020 și 2022 se referă la valorile de referință calculate în rapoartele de convergență anterioare.

Sursa: Eurostat, Previziunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

Raportul Comisiei întocmit în temeiul articolului 126 alineatul (3) concluzionează că, după examinarea avizului Comitetului economic și financiar, Comisia intenționează să recomande deschiderea unei proceduri aplicabile deficitelor excesive pentru Polonia și să propună Consiliului să adopte, în temeiul articolului 126 alineatul (6), o decizie de constatare a existenței unui deficit excesiv. La 19 iunie 2024, Comisia a adoptat un raport în temeiul articolului 126 alineatul (3) din TFUE. În raport a fost analizată situația bugetară a Poloniei, întrucât deficitul său public în 2023 a depășit valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat. Raportul a concluzionat că în 2023 deficitul public a depășit cu mult valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat. Depășirea valorii de referință prevăzută în tratat nu a fost considerată excepțională și nu se preconiza că va fi temporară. Deficitul public a crescut la 3,4 % din PIB în 2022 și a continuat să crească la 5,1 % în 2023. Potrivit previziunilor economice ale Comisiei din primăvara anului 2024, deficitul public va crește la 5,4 % din PIB în 2024 (reflectând cheltuielile ridicate pentru apărare, creșterile salariale din sectorul public și noile beneficii sociale), înainte de a scădea la 4,6 % din PIB în 2025. Ponderea datoriei publice în PIB a crescut de la 49,2 % în 2022 la 49,6 % în 2023 și se preconizează că va continua să mai crească ajungând la 53,7 % în 2024 și la 57,7 % în 2025. Riscurile legate de sustenabilitatea datoriei pentru Polonia par a fi medii pe termen mediu. Se preconizează că datoria publică va crește constant de la aproximativ 54 % în 2024 la aproximativ 85 % din PIB în 2034. Cadrul bugetar din Polonia este în general solid, iar normele bugetare numerice se află în centrul cadrului.

Graful Sb: Polonia – Soldul bugetului general și datoria publică

(*) Previunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

Sursa: Eurostat, Previunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

Polonia nu îndeplinește criteriul cursului de schimb. Zlotul polonez nu participă la MCS II. Polonia aplică un regim de flotare liberă a cursului de schimb, care permite băncii centrale să intervină pe piața valutară. Pe parcursul anului 2022, zlotul a continuat să se deprecieze față de euro, atingând nivelurile cele mai scăzute înregistrate pe parcursul a aproape două decenii, în contextul creșterii aversiunii față de risc ca urmare a invadării pe scară largă a Ucrainei de către Rusia. Aceasta a fost urmată de o perioadă de apreciere semnificativă în anul 2023, care a reflectat creșterea gradului de încredere al investitorilor. În primele cinci luni ale anului 2024, cursul de schimb s-a stabilizat la nivelul de aproximativ 4,30 PLN/EUR, similar cu nivelurile înregistrate anterior pandemiei. În mai 2024, zlotul a fost cu aproximativ 8,6 % mai puternic față de euro decât fusese cu doi ani înainte. Diferențialul ratei dobânzii pe termen scurt în raport cu zona euro a crescut în 2022, ca urmare a ciclului puternic și timpuriu de înăsprit a politicii monetare inițiat de NBP. Acesta a atins un nivel maxim de aproximativ 710 puncte de bază în iunie 2022, înainte de a se reduce din nou după ce BCE și-a început propriul ciclu de înăsprit a politicii monetare. În 2023, rata pe 3 luni din zona euro a continuat să crească, în timp ce rata pe 3 luni a Poloniei s-a stabilizat, contribuind la reducerea în continuare a spreadului. După reducerile ratelor dobânzilor de politică monetară aplicate de NBP în lunile septembrie și octombrie 2023, diferențialul ratei dobânzii s-a stabilizat la aproximativ 190 de puncte de bază. Spreadul a crescut la puțin peste 200 de puncte de bază în mai 2024.

Polonia nu îndeplinește criteriul de convergență a ratelor dobânzii pe termen lung. În perioada de 12 luni care s-a încheiat în mai 2024, rata medie a dobânzii pe termen lung a fost de 5,6 %, ușor peste valoarea de referință de 5,5 %. Rata dobânzii pe termen lung din Polonia și-a continuat tendința ascendentă în 2022, atingând un nivel maxim de 7,8 % în octombrie – cel mai ridicat nivel înregistrat începând din 2002. Această tendință a reflectat creșterile ratelor de politică monetară, presiunile inflaționiste puternice și creșterea aversiunii față de risc ca urmare a invadării pe scară largă a Ucrainei de către Rusia. În această perioadă, diferențialul ratei dobânzii pe termen lung în raport cu obligațiunea germană de referință a atins în mod repetat niveluri record, deși cu fluctuații puternice. În octombrie 2022 s-a înregistrat un moment de cotitură care a coincis cu încheierea ciclului de creștere al NBP, după care rata dobânzii pe termen lung a intrat într-o perioadă de scădere treptată, ajungând la 5,7 % în mai 2024. Spreadul în raport cu obligațiunea germană de referință s-a redus de la nivelul maxim de aproximativ 570 de puncte de bază în iunie 2022 la aproximativ 315 puncte de bază în mai 2024.

Comisia a examinat și **alți factori**, inclusiv evoluția balanței de plăți, integrarea piețelor și mediul internațional. Balanța externă a Poloniei (contul curent și contul de capital combinate) a fost volatilă în perioada 2022-2023, inclusiv din cauza fluctuațiilor prețurilor materiilor prime. Deficitul din 2022 (- 1,9 % din PIB) a devenit excedentar în 2023 (1,8 % din PIB). Economia Poloniei este bine integrată cu zona euro, datorită schimburilor comerciale și investițiilor. Indicatorii selectați privind mediul instituțional arată că Polonia a înregistrat rezultate mai slabe decât multe dintre statele membre din zona euro, în special în ceea ce privește indicatorii care măsoară participarea și răspunderea, precum și

eficacitatea administrației publice. Sectorul financiar din Polonia este mai mic și mai puțin dezvoltat decât în zona euro. Acesta este dominat în mare măsură de bănci, care sunt bine integrate în sistemul financiar din zona euro datorită ponderii ridicate a participațiilor investitorilor străini. Finanțarea bazată pe piață este mai puțin dezvoltată și acest lucru se reflectă în piețele foarte mici ale titlurilor de capital și datoriei sectorului privat. În contextul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice, Comisia a concluzionat, în Raportul său privind mecanismul de alertă pentru 2024, că nu este necesară efectuarea unei analize aprofundate pentru Polonia.

Punerea în aplicare a planului de redresare și reziliență al Poloniei este în desfășurare, însă sunt necesare eforturi sporite pentru finalizarea sa la timp. La 15 aprilie 2024, Polonia a prezentat o cerere de plată, care se referă la 38 de jaloane și ținte din plan și presupune o plată în valoare totală de 6,3 miliarde EUR. Până în prezent, Comisia a plătit Poloniei o sumă totală de 11,4 miliarde EUR, din care 8,1 miliarde EUR sub formă de împrumuturi, inclusiv plăți de prefinanțare în valoare de 5,1 miliarde EUR. Punerea în aplicare a planului de redresare și reziliență al Poloniei se confruntă cu apariția unor întârzieri. Amploarea și complexitatea planului, precum și provocările legate de capacitatea de absorbție impun o accelerare a investițiilor și abordarea întârzierilor survenite, precum și consolidarea capacităților administrative pentru a asigura finalizarea la timp a reformelor și a investițiilor. Deși Polonia ia unele măsuri pentru a aborda lipsa capacității administrative, există în continuare provocări în special în ceea ce privește finalizarea celor mai mari investiții pe durata de viață a MRR.

Polonia beneficiază de finanțare din partea politicii de coeziune în valoare de 75,5 miliarde EUR pentru perioada 2021-2027. Finanțarea politicii de coeziune urmărește în special să sprijine în continuare competitivitatea Poloniei prin stimularea investițiilor în C&D și a exporturilor de înaltă tehnologie, a digitalizării, a tranziției verzi și juste și a dezvoltării competențelor și a serviciilor publice, inclusiv a accesului la servicii formale de îngrijire a copiilor cu vârsta sub trei ani. Polonia a înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a politicii de coeziune, dar există în continuare provocări, iar disparitățile regionale dintre regiunile estice și restul țării au continuat să se accentueze.

6. ROMÂNIA

Având în vedere evaluarea privind compatibilitatea juridică și îndeplinirea criteriilor de convergență și luând în considerare factorii relevanți suplimentari, Comisia consideră că România nu îndeplinește condițiile pentru adoptarea monedei euro.

Legislația din România – în special Legea nr. 312 din 28 iunie 2004 privind Statutul Băncii Naționale a României (Legea privind BNR) – **nu este pe deplin compatibilă** cu obligațiile prevăzute la articolul 131 din TFUE. Incompatibilitățile vizează independența băncii centrale, interzicerea finanțărilor monetare și integrarea băncii centrale în SEBC în momentul adoptării monedei euro. În plus, Legea privind BNR conține imperfecțiuni legate de independența băncii centrale și de integrarea băncii centrale în SEBC în momentul adoptării monedei euro, în ceea ce privește obiectivele BNR și misiunile SEBC prevăzute la articolul 127 alineatul (2) din TFUE și la articolul 3 din statutul SEBC/BCE.

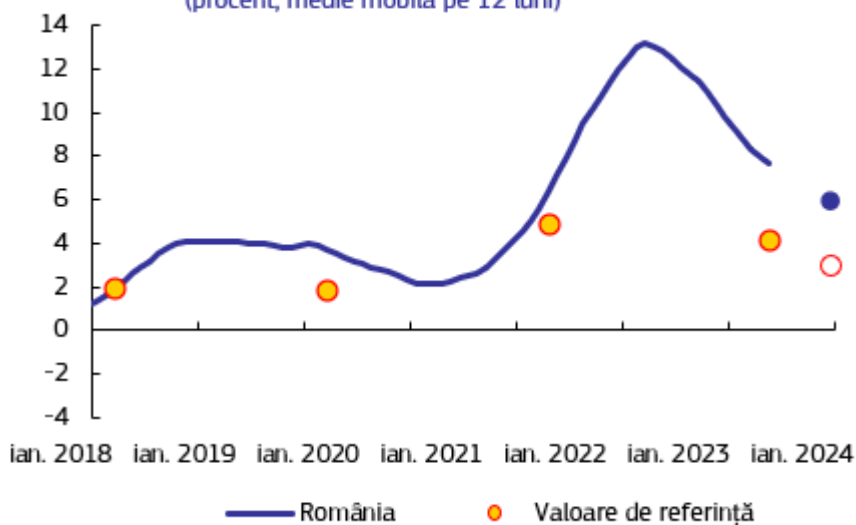
România nu îndeplinește criteriul stabilității prețurilor. În România, rata medie a inflației pe parcursul perioadei de 12 luni care s-a încheiat în mai 2024 a fost de 7,6 %, mult peste valoarea de referință de 4,1 %. Se estimează că în lunile următoare aceasta se va menține cu mult peste valoarea de referință.

Inflația anuală IAPC în România a fost, în medie, de 9,7 % în 2023, în scădere de la 12 % în 2022. În cursul anului 2022, inflația anuală IAPC s-a accelerat, pe măsură ce creșterea bruscă a prețurilor petrolului, gazelor și alimentelor pe piețele mondiale s-a repercutat asupra industriei interne și asupra prețurilor cu amănuntul ale alimentelor și energiei. Rata anuală a inflației a atins un nivel maxim de 14,6 % în noiembrie 2022. Ulterior, aceasta a scăzut, reflectând scăderea prețurilor energiei și o orientare mai strictă a politicii monetare și o înnăsprire a condițiilor financiare. Inflația totală a revenit la nivelul cu o singură cifră până la jumătatea anului 2023 și a ajuns la 7,0 % în decembrie 2023. Aceasta a continuat să scadă în primele cinci luni ale anului 2024, ajungând la 5,8 % în mai 2024. Ratele anuale ale inflației IAPC în România în anii 2022 și 2023 au fost, în medie, mai ridicate decât cele din zona euro în ansamblu.

Potrivit previziunilor economice ale Comisiei din primăvara anului 2024, rata medie anuală a inflației va scădea la 5,9 % din PIB în 2024 și va continua să scadă la 4,0 % în 2025, o scădere susținută de

prețurile relativ scăzute ale energiei și de prețurile moderate de import. Nivelul relativ scăzut al prețurilor din România (aproximativ 56 % din media zonei euro în 2022) indică un potențial de convergență a nivelului prețurilor pe termen lung.

Graficul 6a: România – Criteriul inflației
(procent, medie mobilă pe 12 luni)

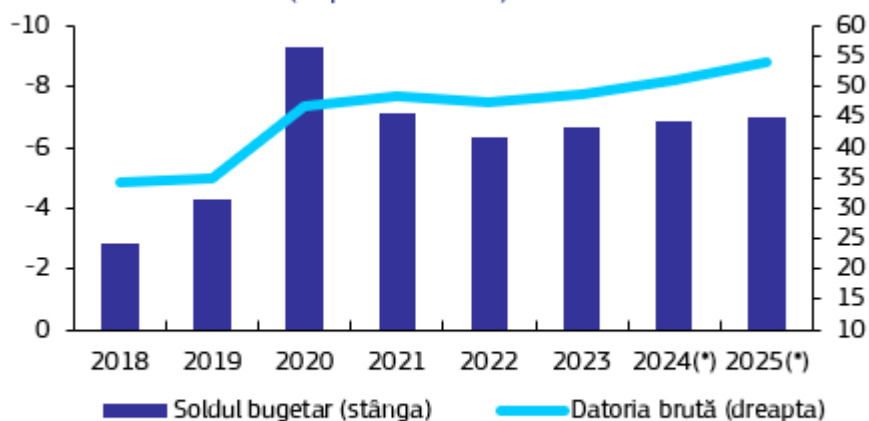

Notă: punctele din partea dreaptă a graficului prezintă valoarea de referință previzionată și rata medie a inflației pe 12 luni a României în decembrie 2024. Valorile de referință pentru anii 2018, 2020 și 2022 se referă la valorile de referință calculate în rapoartele de convergență anterioare.

Sursa: Eurostat, Previziunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

România nu îndeplinește criteriul privind finanțele publice. România face obiectul unei proceduri de deficit excesiv. La 18 iunie 2021, Consiliul a adoptat o recomandare în temeiul articolului 126 alineatul (7) din tratat (TFUE), cu scopul de a pune capăt situației de deficit public excesiv din România până cel târziu în 2024. La 19 iunie 2024, Comisia a recomandat o decizie a Consiliului de stabilire a faptului că România nu a luat măsuri eficiente ca răspuns la recomandarea adoptată în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE. Deficitul public a rămas ridicat în 2023, ajungând la 6,6 % din PIB. Acest lucru a fost determinat în principal de creșterea continuă a cheltuielilor publice, în special în ceea ce privește bunurile și serviciile, transferurile sociale și cheltuielile cu personalul. Un rol important l-a jucat și încetinirea ritmului de creștere a veniturilor publice, cauzată de ritmul de creștere nominală a PIB-ului, mai lent decât se preconizase. Potrivit previziunilor economice ale Comisiei din primăvara anului 2024, deficitul public va crește la 6,9 % din PIB în 2024. Se preconizează că acesta va crește ușor până la 7,0 % din PIB în 2025, în ipoteza menținerii politicilor actuale. Ponderea datoriei publice în PIB a crescut de la 47,5 % în 2022 la 48,8 % în 2023 și se preconizează că va crește în continuare la 50,9 % în 2024 și la 53,9 % în 2025. Riscurile legate de sustenabilitatea datoriei pentru România par a fi ridicate pe termen mediu, în special deoarece se preconizează că datoria publică va crește rapid, ajungând la aproximativ 103 % din PIB în 2034. România dispune de cadrul legislativ adecvat, însă punerea în aplicare a cadrului său bugetar a fost, în general, deficitară și nu s-a îmbunătățit de la ultimul raport.

Graficul 6b: România – Soldul bugetului general și datoria publică
Scală inversată (ca procent din PIB)

(*) Previiziunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

Sursa: Eurostat, Previiziunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

România nu îndeplinește criteriul cursului de schimb. Leul românesc nu participă la MCS II. România aplică un regim valutar de tip „târâtor” (*crawl-like*) care permite băncii centrale să intervină pe piața valutară. Stabilitatea cursului de schimb a fost utilizată de BNR ca un mecanism important de asigurare a stabilității financiare și de ancorare a anticipărilor inflației. Leul s-a depreciat constant față de euro în 2022 și 2023. În mai 2024, leul a fost cu aproximativ 0,6 % mai slab față de euro decât fusese cu doi ani înainte. Spreadul ratei dobânzii pe termen scurt în raport cu zona euro a crescut substanțial (cu aproximativ 400 de puncte de bază) în perioada ianuarie-august 2022, reflectând majorarea de către BNR a ratei dobânzii-cheie de politică monetară în această perioadă. Spreadul pe termen scurt a atins un nivel maxim de aproximativ 760 de puncte de bază în august 2022. Ulterior, spreadul s-a diminuat constant în ultimele patru luni ale anului 2022 și pe tot parcursul anului 2023, reflectând înăsprirea politicii monetare a BCE în această perioadă și excedentul considerabil de lichiditate de pe piața monetară din România. Acesta a fost de aproximativ 225 de puncte de bază în mai 2024.

România nu îndeplinește criteriul de convergență a ratelor dobânzii pe termen lung. În perioada de 12 luni care s-a încheiat în mai 2024, rata medie a dobânzii pe termen lung a fost de 6,4 %, peste valoarea de referință de 5,5 %. Rata dobânzii pe termen lung în România a crescut brusc în prima jumătate a anului 2022, de la 5,4 % în ianuarie 2022 la 9,3 % în iulie 2022, reflectând în mare măsură înăsprirea politicii monetare și creșterea inflației, precum și creșterea aversiunii față de riscul de piață. Ulterior, rata dobânzii pe termen lung a scăzut semnificativ în a doua jumătate a anului 2022 și în cea mai mare parte a anului 2023, reflectând perspectivele de scădere a inflației. În primele cinci luni ale anului 2024, rata dobânzii pe termen lung în România a fost, în linii mari, stabilă, situându-se la 6,3 % în mai 2024. Spreadul pe termen lung în raport cu obligațiunea germană de referință a fost de 377 de puncte de bază în luna respectivă, în scădere de la 818 puncte de bază în iulie 2022.

Comisia a examinat și **alți factori**, inclusiv evoluția balanței de plăți, integrarea piețelor și mediul internațional. Balanța externă a României (contul curent și contul de capital combinate) s-a îmbunătățit de la -6,7 % din PIB în 2022 la -4,9 % în 2023, în principal ca urmare a scăderii semnificative a deficitului comercial în ceea ce privește bunurile, determinată de scăderea prețurilor facturilor externe la energie și de menținerea, în linii mari, a stabilității importurilor ca urmare a reducerii semnificative a cererii interne. Cu toate acestea, deficitul de cont curent rămâne ridicat, în principal din cauza deficitelor publice ridicate și în creștere, și nu se preconizează că se va îmbunătăți anul acesta și anul următor. Economia României este bine integrată cu zona euro datorită schimburilor comerciale și investițiilor. Indicatorii selectați privind mediul instituțional arată că România înregistrează rezultate mai slabe decât multe dintre statele membre din zona euro. Printre principalele obstacole în calea investițiilor și a creșterii productivității se numără deficitul de forță de muncă și de competențe, neconcordanțele între forța de muncă și competențe, volatilitatea cadrului fiscal și de reglementare, anumite aspecte legate de funcționarea sistemului judiciar, concurența insuficientă în domeniul achizițiilor publice, calitatea slabă a educației și formării și lacunele mari din infrastructura de

transport. Sectorul financiar din România este mai mic și mai puțin dezvoltat decât în zona euro. Sectorul bancar din România este bine integrat în sistemul financiar al zonei euro, în special datorită ponderii ridicate a participațiilor investitorilor străini în sistemul său bancar. Cu toate acestea, finanțarea bazată pe piață este mai puțin dezvoltată, ceea ce se reflectă în piețele foarte mici ale titlurilor de capital și datoriei sectorului privat. În contextul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice, Comisia a concluzionat, în Raportul său privind mecanismul de alertă pentru 2024, că un bilanț aprofundat este justificat în cazul României. În urma bilanțului aprofundat, s-a concluzionat că România se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. Vulnerabilitățile sunt legate de conturile externe și în principal de deficitele publice mari, în timp ce presiunile asupra prețurilor și a costurilor au crescut, având un potențial impact negativ asupra competitivității costurilor. În același timp, măsurile de politică au fost slabe.

Planul de redresare și reziliență (PRR) al României include măsuri menite să abordeze o serie de provocări structurale, în sinergie cu alte fonduri ale UE, inclusiv cu fondurile politicii de coeziune, pentru a stimula competitivitatea și creșterea durabilă, precum și pentru a reduce disparitățile teritoriale și sociale din țară. România beneficiază de finanțare din cadrul MRR în valoare de 28,5 miliarde EUR pentru perioada 2021-2026. La 29 septembrie 2023, România a prezentat trei cereri de plată care presupun o plată în valoare totală de 9,4 miliarde EUR. România se confruntă cu întârzieri semnificative în ceea ce privește punerea în aplicare a planului de redresare și reziliență. Provocările structurale sunt legate de capacitatea administrativă limitată și de lipsa unor acțiuni specifice pentru a asigura finalizarea la timp reformelor și a investițiilor.

România beneficiază de finanțare din partea politicii de coeziune în valoare de 31 de miliarde EUR pentru perioada 2021-2027. Finanțarea politicii de coeziune urmărește să sprijine în continuare competitivitatea și convergența socială ascendentă a României, inclusiv inovarea și digitalizarea, tranziția verde și justă, modernizarea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă, dezvoltarea competențelor și creșterea calității și a caracterului incluziv al educației și formării, precum și reducerea sărăciei. România a înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a politicii de coeziune, dar există în continuare provocări și persistă unele disparități teritoriale semnificative în ceea ce privește investițiile și ocuparea forței de muncă între regiunea-capitală și celelalte regiuni, precum și între zonele urbane și cele rurale.

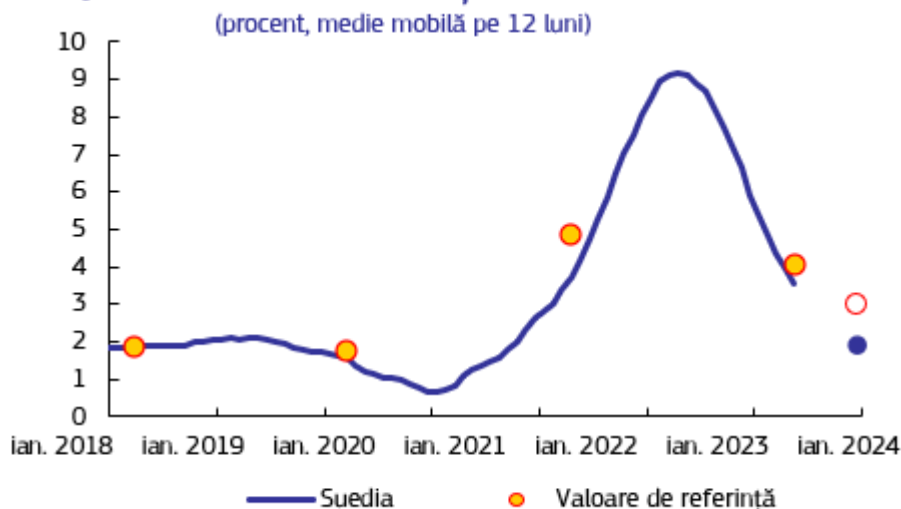
7. SUECIA

Având în vedere evaluarea privind compatibilitatea juridică și îndeplinirea criteriilor de convergență și luând în considerare factorii relevanți suplimentari, Comisia consideră că Suedia nu îndeplinește condițiile pentru adoptarea monedei euro.

Legislația din Suedia – în special noua Lege privind Riksbank, **nu este pe deplin compatibilă** cu cerințele prevăzute la articolul 131 din TFUE. Există incompatibilități și imperfecțiuni în ceea ce privește independența băncii centrale, interzicerea finanțării monetare, accesul privilegiat și integrarea băncii centrale în SEBC la momentul adoptării monedei euro în raport cu obiectivele Riksbank și cu misiunile SEBC prevăzute la articolul 127 alineatul (2) din TFUE și la articolul 3 din Statutul SEBC/BCE.

Suedia îndeplinește criteriul de stabilitate a prețurilor. Rata medie a inflației în Suedia pe parcursul perioadei de 12 luni care s-a încheiat în mai 2024 a fost de 3,6 %, sub valoarea de referință de 4,1 %. Comisia estimează că în lunile următoare aceasta va fi sub valoarea de referință.

Graficul 7a: Suedia – Criteriul inflației

Notă: punctele din partea dreaptă a graficului prezintă valoarea de referință previzionată și rata medie a inflației pe 12 luni a Suediei în decembrie 2024. Valorile de referință pentru anii 2018, 2020 și 2022 se referă la valorile de referință calculate în rapoartele de convergență anterioare.

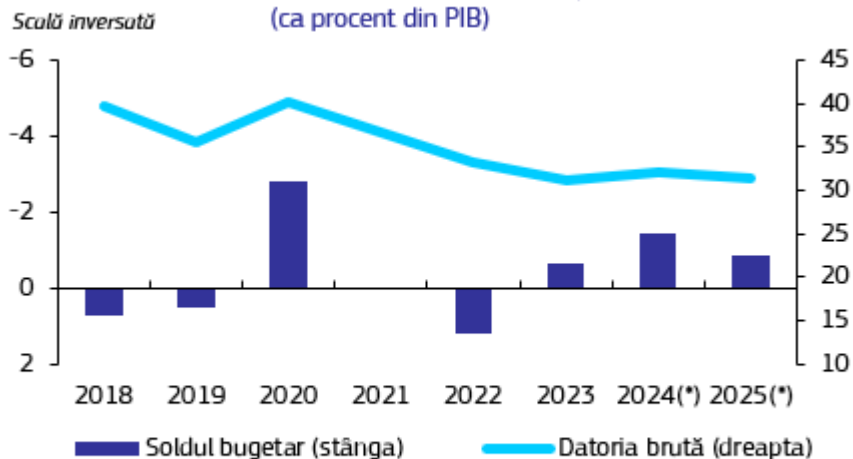
Sursa: Eurostat, Previiziunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

Rata inflației în Suedia a ajuns la 5,9 % în 2023, în scădere de la 8,1 % în 2022. După o redresare în 2021, inflația a crescut brusc în 2022 din cauza creșterii prețurilor energiei și alimentelor în contextul invadării pe scară largă a Ucrainei de către Rusia și din cauza blocajelor în aprovizionare. Creșterile prețurilor s-au extins ulterior în economie. În plus, deprecierea cursului de schimb efectiv al coroanei suedeze din 2021 până în ultimul trimestru al anului 2023 a contribuit la creșterea prețurilor de import ale bunurilor și serviciilor. După ce a atins nivelul maxim de 10,8 % în decembrie 2022, inflația a scăzut la puțin sub 2 % în decembrie 2023, pe fondul scăderii prețurilor energiei și al efectelor de bază pe scară largă. La începutul anului 2024, efectele de bază legate de prețurile energiei și de inflația din sectorul serviciilor au determinat o ușoară scădere a inflației totale, iar prețurile alimentelor au continuat să scadă. În mai 2024, inflația anuală IAPC era de 2,5 %. Ratele anuale ale inflației IAPC în Suedia în anii 2022 și 2023 au fost, în linii mari, în concordanță cu cele din zona euro în ansamblu.

În previziunile sale economice din primăvara anului 2024, Comisia estimează că inflația va scădea la aproximativ 1,9 % în 2024, continuând să scadă ușor până la 1,7 % în 2025, pe măsură ce economia se normalizează și în pofida unei oarecare persistențe a creșterii prețurilor (în special pentru servicii). Nivelul prețurilor din Suedia este relativ ridicat (aproximativ 116 % din media zonei euro în 2022).

Suedia îndeplinește criteriul privind finanțele publice. Suedia nu face obiectul unei decizii a Consiliului privind existența unui deficit excesiv. Soldul bugetului general s-a deteriorat de la un excedent de 1,2 % din PIB în 2022 la un deficit de 0,6 % din PIB în 2023, reflectând încetinirea creșterii economice și creșterea cheltuielilor publice în sectoare precum apărarea și creșterea costurilor cu pensiile ca urmare a creșterii inflației. Potrivit previziunilor economice ale Comisiei din primăvara anului 2024, soldul bugetului general va atinge -1,4 % din PIB în 2024 și -0,9 % în 2025, reflectând parțial scăderea veniturilor nominale și creșterea transferurilor sociale către gospodării. Ponderea datoriei publice în PIB a scăzut de la 33,2 % în 2022 la 31,2 % în 2023 și se preconizează că va fi de 32,0 % din PIB în 2024 și de 31,3 % din PIB în 2025. Riscurile legate de sustenabilitatea datoriei pentru Suedia par a fi scăzute pe termen mediu, în special deoarece se preconizează că datoria publică va scădea la aproximativ 22 % din PIB în 2034. Suedia are un cadru bugetar puternic, care a fost reformat în 2019, păstrându-se pilonii principali ai configurației anterioare și consolidându-l cu elemente noi (de exemplu, ancorarea datoriei la 35 % din PIB).

Graficul 7b: Suedia – Soldul bugetului general și datoria publică
(ca procent din PIB)

(*) Previțiunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

Sursa: Eurostat, Previțiunile economice ale Comisiei din primăvara anului 2024.

Suedia nu îndeplinește criteriul cursului de schimb. Coroana suedeză nu participă la ERM II. Suedia aplică un regim de flotare liberă a cursului de schimb, care permite băncii centrale să intervină pe piața valutară. Coroana suedeză și-a reluat tendința de depreciere față de euro în 2022 și 2023, pe fondul volatilității care a condus și la episoade de apreciere temporare. Din noiembrie 2021 până în septembrie 2023, coroana suedeză s-a depreciat cu aproximativ 15 % față de euro și a atins un nivel minim istoric de 12 SEK/EUR în septembrie 2023. Ulterior, aceasta și-a recuperat o parte din pierderi și a atins, în medie, nivelul de 11,2 SEK/EUR în decembrie 2023. De la începutul anului 2024, coroana suedeză s-a depreciat din nou. Pe parcursul acestui episod de depreciere, spreadul STIBOR-EURIBOR pe trei luni a crescut de la aproximativ 50 de puncte de bază la sfârșitul anului 2021 la 110 puncte de bază în iulie 2022, înainte de a scădea la aproximativ 15 puncte de bază la începutul anului 2024. Aceasta a înregistrat, în medie, 66 de puncte de bază în 2022 și 27 de puncte de bază în 2023. În mai 2024, spreadul era de -2 puncte de bază, iar cursul de schimb era de 11,6 SEK/EUR, cu 10 % mai mic față de euro decât în ultimii doi ani.

Suedia îndeplinește criteriul de convergență a ratelor dobânzii pe termen lung. În perioada de 12 luni care s-a încheiat în mai 2024, rata medie a dobânzii pe termen lung în Suedia a fost de 2,5 %, cu mult sub valoarea de referință de 5,5 %. Ratele dobânzii pe termen lung au crescut semnificativ în anii 2022 și 2023, în concordanță cu tendințele din zone euro, reflectând înăsprirea politicii monetare și presiunile inflaționiste persistente. Ratele dobânzii pe termen lung din Suedia au crescut de la 0,1 % la sfârșitul anului 2021 la 3,0 % în octombrie 2023. Acestea au scăzut din nou la 2,2 % la începutul anului 2024, apoi au crescut ușor la 2,4 % în mai 2024. Spreadul în raport cu obligațiunea germană de referință a fost volatil în 2022 și 2023. Acesta a atins un nivel maxim de peste 80 de puncte de bază în mai 2022 și a scăzut la niveluri ușor negative la sfârșitul anului 2022. În mai 2024, acesta era de -14 puncte de bază.

Comisia a examinat și **alți factori**, inclusiv evoluția balanței de plăți, integrarea piețelor și mediul internațional. Balanța externă a Suediei (contul curent și contul de capital combinate) a rămas excedentară, la 5,5 % din PIB în 2022 și la 6,8 % în 2023. Economia Suediei este bine integrată cu zona euro datorită schimburilor comerciale și investițiilor. Indicatorii selectați privind mediul instituțional arată că Suedia înregistrează rezultate mai bune decât majoritatea statelor membre din zona euro. Sectorul financiar din Suedia este foarte dezvoltat și bine integrat în sectorul financiar din zona euro. Sectorul bancar domină sectorul financiar, dar fondurile de asigurări și de pensii sunt părți integrante și importante. În plus, Suedia se numără printre cele mai dezvoltate piețe de credit și de titluri de capital din UE, iar nivelul de finanțare bazată pe piață este printre cele mai ridicate dintre statele membre. În contextul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice, Comisia a concluzionat, în Raportul său privind mecanismul de alertă pentru 2024, că un bilanț aprofundat este justificat în cazul Suediei. În urma bilanțului aprofundat, s-a concluzionat că Suedia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice legate de piața sa imobiliară și cu un nivel ridicat al datoriei private. Vulnerabilitățile

sunt legate de prețurile fixe ridicate ale proprietăților și de gradul ridicat de îndatorare al sectorului privat. În plus, există riscuri de corecții suplimentare ale evaluărilor proprietăților imobiliare comerciale.

Planul de redresare și reziliență (PRR) al Suediei include măsuri menite să abordeze o serie de provocări structurale, în sinergie cu alte fonduri ale UE, inclusiv cu fondurile politicii de coeziune, pentru a stimula competitivitatea și creșterea durabilă, precum și pentru a reduce disparitățile teritoriale și sociale din țară. Suedia beneficiază de finanțare din cadrul MRR în valoare de 3,4 miliarde EUR pentru perioada 2021-2026. Până în prezent, Suedia nu a prezentat nicio cerere de plată. Suedia înregistrează întâzieri semnificative în ceea ce privește punerea în aplicare a planului de redresare și reziliență.

Pentru perioada 2021-2027, Suedia beneficiază de finanțare din partea politicii de coeziune în valoare de 1,7 miliarde EUR. Finanțarea din cadrul politicii de coeziune vizează în special îmbunătățirea în continuare a condițiilor pentru cercetare și inovare, crearea de oportunități pentru antreprenariat și transformarea industrială și sprijinirea digitalizării, a internaționalizării și a competitivității. Suedia a înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a politicii de coeziune, dar există în continuare provocări și persistă disparitățile între regiunea-capitală și restul țării.